

SARLÓ, ÉS KALAPÁCS

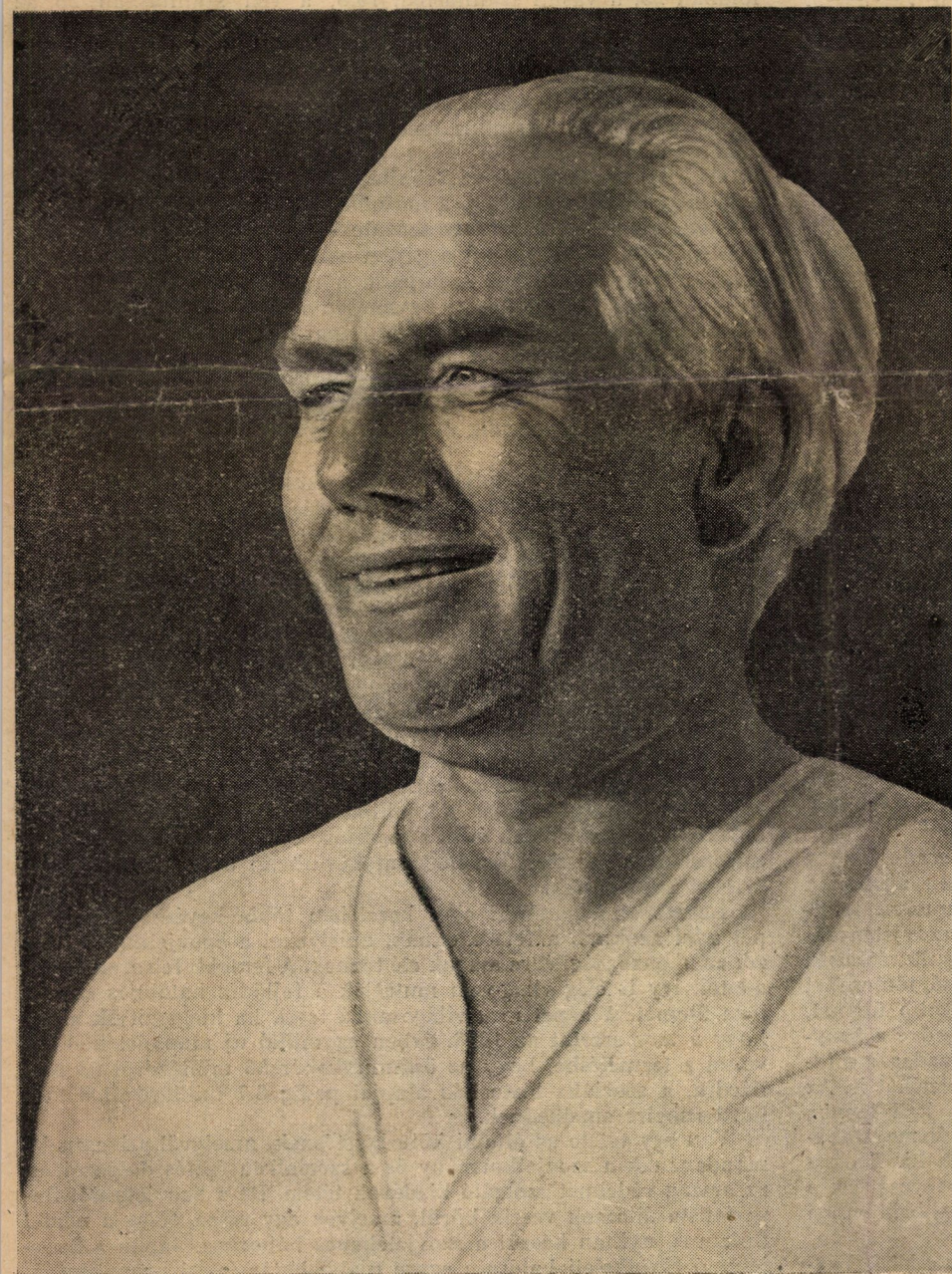
A SZOVJETUNIOBAN ÉLŐ MAGYARAJKU DOLGOZÓK LAPJA

8. ÉVFOLYAM

1936 február 1.

3. SZÁM

Wilhelm Pieck 60 éves

Most ünnepelte 60 éves születésnapját Wilhelm Pieck elvtársunk, Ernst Thälmann mellett a Kommunisták Németországi Pártjának kiváló vezére és a Kommunista Internacionále elnökségének a tagja

Dimitrov szava

Dimitrov elvtárs nagy történelmi beszédében, következőket mondotta:

„Nehéz szavakat találnom, hogy kifejezhessem felháborodásunkat, ha azokra a kinszásokra gondolunk, amelyeket számos fasiszta országban most a dolgozók elszenvednek. A számok és tények, amelyeket felsorolunk, *egy századrészét sem tükrözik vissza* igazában annak a kinszák-mányolásnak és a fehérgárdista terror okozta kinszenvedéseknek, amelyek a különböző kapitalista országok munkásosztályának minden-napi életét betöltik. Száz kötetben sem lehetne világos képet adni azokról a megszámlálhatatlan gaszágokról, amelyeket a fasiszmus a dolgozókkal elkövet.

Mély megilletődéssel és a fasiszta hóhérok iránti gyűlölettel eltelve hajtjuk meg a Kommunista Internacionále zászlaját John Scheer, Fiete Schulze, Lüttgens (Németország) Wallisch Kálmán és Münnichreiter (Ausztria) Sallai és Fürst (Magyarország), Kofardzsiev, Lutibrod-szki és Vojkov (Bulgária) felejthetetlen emléke előtt, ezer és ezer kommunista, szociáldemokrata és pártönkivüli munkás, paraszt és a haladó intelligencia képviselőinek emléke előtt, akik életüket áldozták fel a fasizmussal folytatott harcban. Üdvözljük erről a szószékről a németországi proletariátus vezérét és kongresszusunk diszelnökét Thälmann elvtársat. (Viharos taps, a teremben mindenki feláll.) Üdvözljük Rákosi, Gramsci elvtársakat (viharos taps a teremben mindenki feláll), Antikainen és Janko Panov elvtársakat. Üdvözljük a spanyol szocialisták vezérét, Caballerot, akit az ellenforradalmárok börtönbe vetettek, Tom Mooneyt, aki már 18 éve sinylődik a börtönben s a tőke és a fasisz-mus többi, sok ezer és ezer foglyát. (Viharos taps.) És azt mondjuk nekik: „Testvéreink a harcban, fegyvertársaink! Nem felejtünk el benneteket! Veletek vagyunk! Életünk minden óráját, minden csepp vérünket odaadjuk a ti kiszabadítástokért és az összes dolgozóknak a szégyenletes fasiszta uralom alól való felszabadításáért!”

Ezek voltak Dimitrov szavai és ez volt a VII. világkongresszus szava azokért, akik a fasisz-mus börtöneiben sinylődnek és ez volt a szavuk Rákosi Mátyásért, akit a szó legszorosabb értelmében halálra kineznek a magyar fasisz-mus börtöntartói.

Az egész világon óriási felháborodást keltett a magyar bíróság ama hallatlan eljárása, hogy Rákosi Mátyás két büntetését nem egyesítették, pedig még a magyar fasiszta törvény szerint is erre kötelesek lettek volna. Ilyen eset nem volt még a magyar jogszolgáltatásban s nem volt az a betörő, az az elvetemedett rablógyilkos, akire ezt a törvényt ne alkalmazták volna. Csak Rákosi Mátyásra nem alkalmazzák, akit az egész világ legkiválóbb gondolkodóinak és íróinak a tisztelete övez, mert a magyar proletariátus e kiváló harcosát el akarják pusztítani. De ha a két büntetést egyesítenék is, ez Rákosi Mátyásnak csak pillanatnyi könnyebbséget jelentene, mert ennek a nagybeteg testnek szabadság kell. Csak a szabadságban tudjuk megmenteni a magyar és a nemzetközi proletárság számára Rákosi Mátyást.

„Testvéreink a harcban! Fegyvertársaink! Nem felejtünk el benneteket! Életünk minden óráját, minden csepp vérünket odaadjuk a ti kiszabadulástokért...” Így szólnak Dimitrov szavai s ez a lángoló felhívás vezesse a magyar dolgozókat, amikor világszerte megfeszítik erejüket abban a harcok akcióban, amely mindennek dacára, ki kell, hogy szabadítsa a nehézbeteg Rákosi Mátyást, Weinberger Zoltánt és a többi, a magyar fasisz-mus börtöneiben szenvedő antifasisztákat.

A mi parlamentünk

A Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottságának január 10-én megnyílt ülése a világ egyhatodán uralkodó proletár nagyhatalom legfontosabb kérdéseit tüzte napirendjére. A szovjetparlament, amelynek küldöttei munkások, kolhozparasztok, a szocialista gazdaság szervezői, vezetői, továbbá mérnökök, írók, tudósok, azért hagyták el rövid néhány napra munkahelyüket, hogy meghallgatva a szovjetkormány beszámolóját az elmúlt év eredményeiről, megállapítsák az 1936. év feladatait. A szovjetkormány beszámolójának az a része, amely az elmúlt év gazdasági eredményeit jellemzi s az új gazdasági év kilátásait tárja fel előttünk, szokásos bolsevik egyszerűségében, közérthetőségében, a szocialista győzelmek igazi szimfóniája.

Sztalin annak idején az első ötéves terv eredményeit összegezve nagy beszédében azt mondta: „Elérhetjük azt például, hogy a második ötéves terv második felében nagyobb lendülettel vihetjük előre ugy az építést, mint az ipari termékek előállításának fokozását is.” Az 1935-ös év a kezdetét jelenti ennek a sztalini éleslátással előre megállapított ütemgyorsulásnak. Az a hatalmas munka, amelyet a Szovjetunió dolgozói végeztek pártunk vezetése alatt az új technika elsajátításának területén, ugy az iparban, mint a mezőgazdaság területén ebben az évben, óriási sikereket hozott.

A népjövedelem, amely az általános jólét emelkedésének fontos utmutatója, elérte a 65,7 milliárd rubelt (az 1926–27-es árak szerint), 10 milliárddal haladva meg az 1934-es év eredményeit és egy milliárddal az 1935. év tervét. Az egész ipari termelés 69,9 milliárdra rug, 11 millióval több, mint 1934-ben volt és egyedül az évi 11 milliárd növekedés több, mint a cári kapitalista Oroszország egész 1913. évi ipari termelése. Az ipari termelés 3 milliárddal haladtul az 1935. évi tervet.

Az évi terv teljesítésének legnagyobb része a nehéziparra esik, amely 11½ milliárd, utána pedig az élelmiszeriparra, amely 750 millió értékű terméket adott a Szovjetunió dolgozóinak a terven felül. Ebben az évben történt meg először, hogy az évi tervet a könnyűipar és a faipar is teljesítette. A legnagyobb jelentőségű események közé tartozik a vasúti szállítás hatalmas fellendülése, amely 13%-kal többet szállított az évi tervben előirányzott mennyiségnél s amely azelőtt a szocialista gazdaság rohamos előretörését hátrányosan befolyásolta. Az 1935-ös év az új, nagyobb ütemű előretörés éve volt a mezőgazdaságban is. Különösen nagy eredményeket értünk el a technikai növények, cukorrépa, gyapot stb. termelése területén.

Az áruforgalom elérte a 80,5 milliárd rubelt s így 18,7 milliárd rubel növekedést mutatott az előző évvel szemben.

Az egész ipar, főleg azonban a nehézipar rohamos fejlődése következtében sikerrel valósítjuk meg a második ötéves terv alapvető gazdasági feladatát, az egész népgazdaság technikai rekonstrukcióját. Az utóbbi években felnevelt, az új technikát elsajátított kádereinkre támaszkodva, a legnehezebb gazdasági feladatokat oldhatjuk meg. 1935-ben a mezőgazdaság fejlődése is hatalmas lendületet vett s így sikerült az ipar és mezőgazdaság fejlődési ütemét egymással összehangba hozni s ezzel méginkább biztosítjuk egész gazdaságunk egyenletes fejlődését. 1935-ben a mezőgazdasági termékek 94%-át a társadalmiasított földök szolgáltatták s a kollektív gazdaságok a parasztgazdaságok 87%-ára terjedtek ki. Molotov beszámolójában ezért helyesen állapította meg, hogy „egész népgazdaságunk szocialista gazdaság s ebben az értelemben megoldottuk feladatunkat az osztályok megszüntetése területén.”

Az 1935-ös gazdasági év történelmi jelentőségű eredménye a dolgozók legjobbjainak mozgalma a gazdaság minden ágában a munkatermelékenység emeléséért, a régi technikai normák felülvizsgálásáért, amelyek ma már nem felelnek meg a szovjetgazdaság technikai színvonalának, sem pedig annak a kulturfoknak, amelyre a szocialista gazdaság előretörése a dolgozó tömegeket emelte. Ez a Sztachánov-mozgalom, amely még nagyobb ütemet, lendületet visz a szocializmus építésébe s amely kiterjedve a Szovjetunió dolgozóinak millióira, lehetővé teszi, hogy a gazdaság minden ágában túlhaladjuk nemcsak Európát, hanem Amerikát is. Az 1936. évnek a sztachánovi munkamódszerek évének kell lennie, amely munkamódszerek csak a kapitalizmus béklyóitól megszabadult szocialista gazdasági rendszerben fejlődhetnek ki. Ezek a munkamódszerek az önköltség további leszállításához vezetnek s még magasabb fokra emelve a dolgozók jólétét, gyorsabb ütemben vezetnek az osztályok végleges megszüntetéséhez.

Ezek a körülmények teszik lehetővé azt, hogy a Szovjetek Végrehajtó Bizottsága az 1936. év tervének elfogadásánál az elmúlt évvel szemben sokkal nagyobb mértékben számol a fejlődés ütemének meggyorsulásával. Az általános népjövedelmet 83,1 milliárd rubelre tervezi, amely 23%-os emelkedést jelent a megelőző év-

A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának ülése

vel szemben. Az egyes termelési ágakban a következő emelkedést írja elő: az iparban 23%-ot, a géptermelésben 22,6, a használati cikkek előállításában 23,7, a mezőgazdaságban 24, az áruforgalomban 25, a vasúti szállításban 19,8, a vízi szállításban 26, az építkezési beruházásokban 34,8%-ot. A szovjetgazdaság óriási méretei mellett ezek a százalékok igen sok milliárd rubelt jelentenek. Az 1936. év egyik jellemző sajátossága, hogy első esetben fordul elő gazdaságunk tervében, hogy az általános szükségleti cikkek gyártása nagyobb ütemben emelkedik, mint a gépipari termékek előállítása.

Az 1936. év tervének végrehajtásával gazdaságunk legfontosabb ágai négy év alatt végzik el a második ötéves terv feladatait. Egyes termelési ágak még néhány százalékkal teljesítik ezt. Befejezi ötéves tervét négy év alatt a géptermelés, a vas- és fémfeldolgozó ipar, a Donyec-medence szénipara, a magas minőségű vaslemezgyártó ipar stb. Teljesíti ugyanezen időben az ötéves tervet az ablaküvegtermelés, a vassfeldolgozó iparnak általános szükségleti cikkeit előállító része, a cukortermelés egy része, a rádióipar stb. A mezőgazdaságban főleg a gabona és a technikai növények termelése terén az 1936. évre kijelölt közepes termésmennyiségek magasabbak, mint a második ötéves tervben 1936-ra eredetileg előírt feladatok.

A népgazdaság technikai rekonstrukciójának méreteit legjobban jellemzik az új építkezések befektetései. Erre a célra az 1936. évi terv 32 milliárd rubelt irányoz elő, 8 milliárddal, azaz 34,8%-kal többet, mint 1935-ben. Ebben az új építkezésben az általános szükségleti cikkeit előállító ipar építkezési beruházásai a múlt évvel szemben 55%-os emelkedést mutatnak, míg a termelési eszközöket előállító ipar építkezései csak 9,5%-kal nőnek, főleg azért, mert a Sztachánov-mozgalom ebben a termelési ágban olyan új lehetőségeket teremtett, hogy kevesebb beruházás mellett is biztosítani tudja a népgazdaság szükségleteit.

Óriási méreteket öltenek az új gazdasági évben a kultúr-szükségleteket kiszolgáló építkezések és a lakásépítés. Ez utóbbi eléri a három milliárd rubelt a múltévi 1,9 milliárddal szemben: a városi közüzemi építkezésre 1,8 milliárd rubelt irányoz elő a terv, szóval 34,6%-kal többet, mint a megelőző esztendőben. Az 1936-ban megindítandó üzemek beruházásai körülbelül 31,3 milliárd rubel értékét képviselnek.

Lehetetlen egy rövid cikk keretében többé-kevésbé teljes képet adni azoknak a feladatoknak, amelyeket a Szovjetunió dolgozói az új gazdasági évre maguk elé tűznek. A fentebb felsorolt számadatok így is elég világosan mutatják a fejlődés hatalmas szocialista ütemét. A képet még világosabbá teszi, ha kiegészítjük azzal, hogy a terv szerint az 1936. évben egymillió új munkást kell bevonni a termelésbe, hogy az összmunkabér 56 milliárdról 63 milliárdra, a szociális biztosítás alapjai pedig 6,7 milliárdról 8 milliárd rubelre emelkednek.

Van egy tétele az állami költségvetésnek, amelyről szívesen lemondanának a szovjetkormány és a szocialista építés dolgozói, ez az ország védelmét szolgáló kiadások tétele. De a Szovjetuniót imperialista államok veszik körül, amelyek egy része, főleg a német fasizmus, nyíltan készül a szovjetellenes háborúra. Japán a Szovjetunió távolkeleti határain egyre újabb határsértési provokációkkal igyekszik megzavarni a proletárnagyhatalom népeinek békés építőmunkáját. Ezért nem mondhatnak le a költségvetésnek erről a tételéről a szovjetország dolgozó népei, amelyek fiaik legjavát küldik a szocialista építést és a nemzetközi békét védelmező vörös

hadsereg sorába. Ezért kell, egyszerű új technikával felszerelt vörös hadseregünk ellátását, nyugati és keleti határaink további megerősítését minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani. Molotov azt mondotta, hogy az imperialista hatalmak között nincs egyetlen elvi ellensége az olasz fasizmus rablóhadjáratainak, csak gyakorlati aggályai vannak az egyes imperialista államoknak attól függően, hogy mennyire árt, vagy használ érdekeiknek az olasz fasiszta imperializmus megerősödése, vagy gyengülése. Egyetlen nagyhatalom, amely ellensége minden gyarmati rablóhadjáratnak, idegen népek leigázásának, ez a Szovjetunió. Megtörténhet, mondotta Molotov, hogy az imperialisták egész váratlanul csalódhatnak a tömegek passzivitására épített számításaikban, amint ez máskor is megtörtént. A bolsevikoknak nem esik nehezükre a tömegek hasonló törekvéseinek a megértése. Mégis a Szovjetunió dol-

gozóinak a maguk erejére kell támaszkodniuk, maguknak kell megvédeniök a proletárhazát. Azt a földet, amely Lenin és Sztalin pártjának vezetése alatt elérte a szocialista bőség korszakát, ahol nincs válság, munkanélküliség, ahol egyre gyarapodó gazdagság van, munka, tanulási lehetőség, biztos jövő minden dolgozó számára. Ezt egyre többen értik meg a kapitalista országok dolgozói közül. „Ezért valóban elérkezett az az idő, amikor a régi világnak el kell takarodnia az új világ útjából.” Ezzel zárta le Molotov a Központi Végrehajtó Bizottság ülésén tartott beszámoló beszédét, amely az egész világ dolgozói előtt a szocialista gazdaság további fejlődésének grandiózus képét festette meg, új erőt, kitartást öntve azokba a milliókba, amelyeknek történelmi hivatása, hogy a kapitalizmus sirásói legyenek.

Ti étek a föld!

Amint belépünk a kapun, a kolhoz legjobb rohamozóasszonya, Adamonova Chatidze, a Krimi Autonóm Szocialista Tanácsköztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának tagja, mosolygva nyújtja felénk kidolgozott, munkában megkérgesedett kezét s fehér krizantémot tűz a gomblyukamba. A szomszédom már csak rózsabimbót kapott, a későbbjőknek pedig csak szegfű jutott.

Több, mint ezer vendég verődött össze a gyerekei „Szemjonov” tatár kolhoz parkjában, a tisztáson, amely a Jalta-környéki éghajlatnak megfelelően, szabad színpaddá és „gyülesteremmé”, bálok, bankettek s ünnepélyek színhelyévé alakult át.

A dió-, ciprus- és fügefák közül vezéreink életnagyságu képei tekintenek felénk; az asztalok a tatár konyha leginyencebb eledelei alatt roskadoznak; a virágerdő bódító illatával összevegyül a „saslik” és „csirburék” inycsiklando szaga.

A kolhoz ünnepel. Nagy történelmi jelentőségű nap ez. A kerület élenjáró kolhoza ma veszi át az állami okiratot, amely örök időkre biztosítja számára a birtokában lévő föld haszonélvezetét.

A kolhoz ünnepel és ünnepére meghívta a környék legjobb rohamozóit, a jaltai dolgozók képviselőit, a szanatóriumokban szabadságukat élvező Sztachánov-rohamozókat. A kollektívparasztok meg akarják osztani örömeiket azokkal, akik az utat mutatták a jómódu élet felé.

Virág borít be mindent. Virágosak a sapkák, a tribünök, az autók, az asztalok. Virágos jókedvben ragyognak az arcok. Az újjongás akkor éri el tetőpontját, amikor a vörös pösztóval bevont emelvényen a kormány képviselője átadja a kolhoz fiatal elnökének, Rosszelesák elvtársnak a korszakot lezáró és korszakot alkotó okiratot.

A kollektivisták feszülten figyelték az alig huszonnyolcéves kolhozelnök szavait:

— Sok most a földünk, elvtársak és senki tőlünk azt el nem veheti. Földjeink határát, ime, oszlopok jelzik. Állami okirat biztosítja jogainkat és határainkat. Most már csak a minél bősége-sebb szüretre, a minél jobb aratásra kell gondolnunk, oda kell adnunk a földnek minden szeretetünket, törekvésünket, munkánkat és tudásunkat, mert örökké a miénk az...

Mosolygó, fehérszakállas kolhozparaszt megy fel az emelvényre: Móri Kurtmamed, a kolhoz nyolcvankét esztendősen, egyik legjobb rohamozója. Sokat tudna mesélni a multról is, meg

a jelenről, de hosszú ideig csak forgatja a kezében a sapkát és egy szót se szól. Tán még sose látott ennyi embert egy csomóban. De aztán mégis elkezd:

— Hát... idestova ötven éve annak. Hideg volt, a Masszandrán túlról üvöltött az északi ciklon, a föld keményebb lett, mint az ásó és az Aj Petrire — ahol akkor még nem traktor törte az ugart —, fehér hólepedő borult. Akkor is itt dolgoztam, ezen a darab földön, de akkor Mordvinov herceg parancsolt, meg Bekirov, a hájas, akinek a kastélyában most a gyerekeitek eszik a saslikot. Hát úgy volt, hogy Bekirov ráparancsolt apámra, hogy forró vízzel öntözzük meg a földet, oszt úgy kapáljunk. Igérte, hogy este kapunk egy rubel hatvanat, mert, hogy a feleségem betegem fekdűt és a felcser pénz nélkül nem akart jönni. Addig kapáltunk, amíg beleizzadtunk és verejtékünket beitta a föld. De pénzt nem adott a kulák. És lisztet is csak úgy adott, hogy aztán háromszor annyit követelt vissza. Ezt csak azért mondom, mert a feleségemet aztán mégis csak a száraz nyavalya ette meg, apámál meg a herceg ur lova rugta agyon... Most meg... hogy... ők ezt nem érték meg... annyi a szőlőm, meg a dióm, hogy hármunknak is...

Keservesen legyint a sapkájával, hápog, vörösödik az arca, mintha fuldokolna a sok feltóduló mondanivalótól, aztán nehezen, taglóútként dobja ki a tatár szavakat:

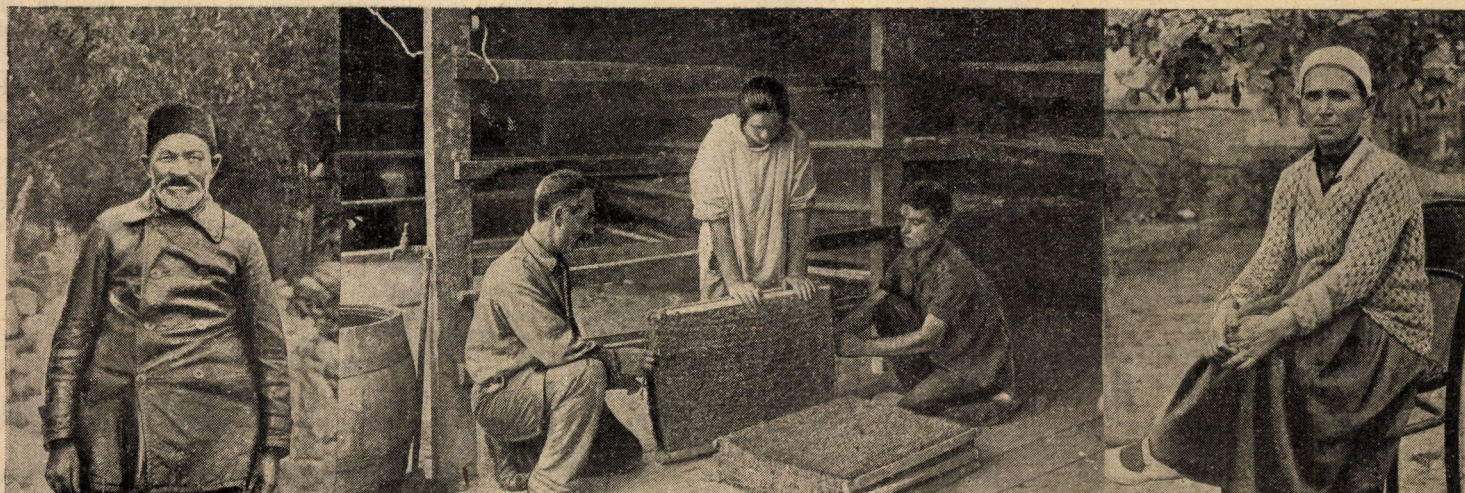
— Jasaszun... éljen... a mi nagy... munkásosztályunk... szocializmusunk!

— Igaza van Móri elvtársamnak — ugrik az emelvényre Chórus Abdulla, miután az elnök jóváhagyólag intett a fejével. — Bár én fiatalabb vagyok, jól emlékszem Bekirovra, meg Chatipovra, akik felfújt poloskaként élösködtek rajtunk. De buta is voltam akkor! Én is kulák akartam lenni. Volt egy kis földcském, de mert a feleségem nincstelen árvalány volt, napszámba is jártunk a Parpetov kulákhöz. Egyszer a ravasz uzsorás behívott magához.

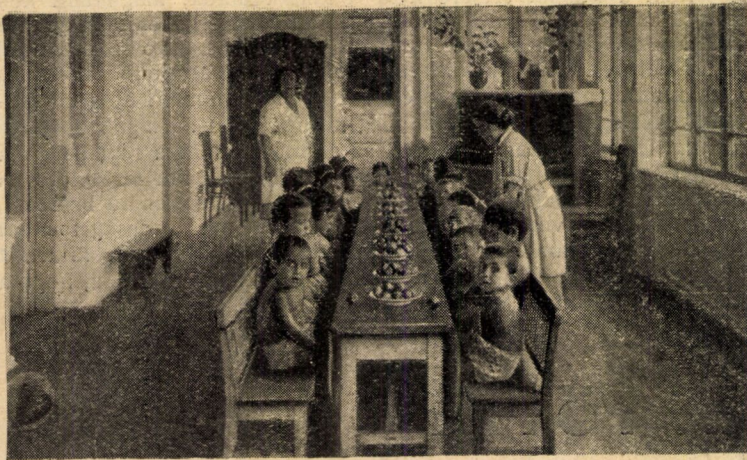
— Mondd — aszongya — akarsz jómódu lenni?

— Már hogye akarnék — mondok.

— Nohát, most itt az ablakom — mondja —, a fiam, a Rusztem, képtelen a gazdaságban dolgozni, mert a jaltai üzletemet vezette. Nem ért a mezőgazdasághoz, hát tanítsd ki. Öreg vagyok már. Mindenhez kell, hogy értsen. Hát ha akarsz, dolgozhatsz felesbe a fiammal. Én adom a földet, aztán az év végén megosszátok a hasznot.

A „Szemjonov” kolhozból: Balra Móri Kurtmamed, a szocialista tulajdon 81 éves öre. Középen az első exportdohány termés, Jobbra Adamonova Chatidze, a krimi szovjetkormány tagja.

A kolhoz gyermekotthona

— Kicsit kételkedtem ugyan a nagylelkű ajánlatban, de beleegyeztem. A feleségemmel dolgoztam, a Rusztem persze felénk se nézett. De nem törődtem vele, mert a dohányföld így is hozott nyolcszáz rubel hasznot és abból négyszáz nekem járt.

De bizony egy fillért se láttam. „Be kell fektetni” — mondták. „Majd jövőre háromszorannyit kapsz.” Tovább dolgoztam. Ha élni, enni akartam, Parpetov mindent írás ellenében adott. Leron-gyolódttam. Éhezünk abban a reményben, hogy az év végén lesz ezer rubelem. De nem lett abból semmi. Kitűnt, hogy nem ő, hanem én „tartozom” neki ezer rubellel és még a kis földceskémet is elrabolta. Azóta földtelenül napszámoskodtam, a Parpetov meg folyton hizott.

— De aztán nagyot fordult a kerék. Az ő földje is a miénk lett és amint az írás mondja: örök időkre mi élvezzük a hasznát. Akkor, amikor a kulákságról álmodoztam és a Parpetovtól vártam a jószerencsét, fontszámra vásároltam a lisztet és a családom azt se tudta, mi fán terem a cipő. Most jó módú vagyok. Teljesült az álmom. Van egész zsák liszt, ur vagyok, mint a Parpetov volt, mert én naponta kétszer öltözköm. Egyszer, amikor kimegyek a dohányföldre és este, amikor új ruhámat veszem fel, hogy a klubba menjek. Az idén a feleségem is, meg a gyerekeim is kaptak új ruhát, új cipőt. Igaza van hát Mórinnak. Éljen a munkásosztály és Sztalin arkadaslár!

Adamonova elvtársnő és Rosszelcsák elvtárs bemutatják a kolhoz nevezetességeit.

Adamonova elvtársnő típusa azoknak a tatárasszonyoknak, akiket a forradalom ébresztett öntudatra. A cárizmus alatt a napszámosasszony nehéz, küzdelmes életét élte, virradattól vakulásig az istállóban, vagy a mosóteknő mellett gubbasztott. Sötétségben és reménytelenségben teltek a napjai. Ma ő a kolhoz büszkesége. Az évi mennyiséget október 1-ig három százalékkal teljesítette túl! És még arra is jutott ideje, hogy aktívan kivegye a részét a társadalmi munkából.

A kolhozasszonyok beválasztották a falusi tanácsba és a kerületi végrehajtó bizottságba. Onnan pedig a Krimi Autonóm Tanácsköztársaság Központi Végrehajtó Bizottságába. A tatár mosónő, a kulák egykori cselédje, a szovjetkormány tagja lett.

Rosszelcsák elvtárs fiatal tatár, története nem nagy. Apja elesett a polgárháboruban, ő követte apja útját, tanult, kommunista ifjúnak lett, majd 1931-ben belépett a pártba. A kolhozparasztok pöttömnyi korából ismerik és megbíznak benne. Rosszelcsák elvtárs ezt a bizalmat kiérdemelte.

A kolhoz a kerületben a legjobb. A kolhoz 1933-ban mindössze 98 gazdaságot egyesített. Azóta a kolhozba tömörült gazdálkodó családok száma 156-ra emelkedett.

A kollektív a legutóbbi évben jelentős eredményeket ért el. Kitűnően művelték meg 60 hektárnyi dohányföldjüket és 27 hektár szőlőjüket. 69 hektár kert- és gyümölcsgazdaságukat pedig 90 hektárra bővítették ki.

Ez évben először kísérleteztek — egyelőre csak egy hektár területen — virágtermesztéssel és már az első év 18.000 rubel hasznot hozott.

1934-ben a 27 hektár szőlőben 234 mázsa szőlő termelt. Ez évben, annak ellenére, hogy az egész nyáron egy csöpp eső nem esett, ugyanazon a területen 520 mázsa szőlő termelt.

A kolhoz jóval a kifűződött határidő előtt végezte el az összes őszi munkálatokat.

Az állatállomány megsaporodott. Alig egy év alatt a lóállomány 46-ról 48-ra, a juhállomány 223-ról 476-ra emelkedett. Ide

nincs beleértve a kolhozparasztok egyéni tulajdonát képező állatállomány.

A kollektív gazdaság 1929 óta jelentős építkezéseket végzett és nagy bevásárlásokat eszközölt. Nemcsak az állatállomány szaporodott, de kiegészült az autó- és traktorpark is. A kolhozban azonban egyetlen fillér adóssága sincs.

Ugyanezt a képet mutatja a kollektívparasztok egyéni élete is. Többségük már a 9 hónap alatt 400—450 munkanapot dolgozott le olyanképpen, hogy a napi munkateljesítményt 200—250%-ra hajtotta végre.

A munkanapért a kolhozparaszt 3.70 rubel készpénzt és 65 kopek értékű termelt árut természetben kap. A múlt évben ezzel szemben a munkanap értéke 2.77 rubel volt. A jövedelemszaporodás azonban nem 30—40%-os, hanem sokkal több, mert az ipari és közszükségleti cikkek ára a legutóbbi év alatt több, mint 50%-os csökkenést ért el. A jó mód fokozódása minden vonalon észlelhető.

A múlt évben 24 tehénrel nem rendelkező kolhozparaszt kapott borjut. Az idén 27-en. És az elnök elvtárs büszkén jelentette ki, hogy a „Szemjonov” kolhozban immár minden kollektivistának van borjuja és bányája, sőt a kolhoz gondoskodott elegendő takarmányról is.

Gyerekeikben a kolhozparaszt kulturális téren elérte a városi dolgozó életnivóját. A kolhozban van klubja, gazdagon berendezett mezőgazdasági laboratóriuma, elemi és hétéves iskolája, csecsemőgondozója, gyönyörű napközi otthona, ahol a kollektivisták összes 3—7 éves gyermekei reggeltől estig teljes ellátásban, tanításban és gondozásban részesülnek.

Nem lehet közömbös hangon beszélni erről a gyerekotthonról, amely Bekirov földbirtokos kastélyában nyert elhelyezést. Tágas, ragyogóan tiszta, világos helyiségekben, orvosok és pedagógusok állandó felügyelete alatt nőnek fel a kolhozparasztok összes gyermekei. A napközi otthonban jelenleg ötven gyermeket látnak el. Több ilyen korban lévő kolhozgyerek Gyerekeikben nincs!

Jalta legjobb szanatóriumi klinikája, a Szemaskó-intézet vállalt védnökséget az otthon fölött, orvosok felügyelete alatt készül el a parasztyerek eledele, minden hónapban a rendes orvosi vizsgálaton kívül a Szemaskó-intézet professzorai vizsgálják meg a kisgyermeket.

A gyermek művészi érzékét szakértő pedagógusok tudatosan fejlesztik. Az alig négyéves Danilcsenkó Marusza, zongorán kifogástalanul játszott a „Komintern” melódiáját, majd kísérelt zenét adott a kis Emir Alinak, aki kápráztató ügyességgel táncolta el a „kabardinkát”. Erről a kislányról még bizonyára fogunk hallani.

Szakértő utmutatása mellett rajzolhatnak, festgetnek, játszva konstruálnak a gyerekek és szinte észrevétlenül nyernek alaptudást, még mielőtt az iskola padjai közé kerülnének.

— Ugy-e maguknál is volt már szovjethatalom? — kérdezte Rosszelcsák elvtárs a bucsuzásnál.

— Volt, de Magyarországon a parasztság nagy zöme nem haladt együtt a munkásosztállyal.

— Mondják el a magyar parasztnak, hogy hogyan vezetett bennünket a jóléthez a munkásosztály pártja.

— Az asszonyokat kell meggyőzni! — szólt közbe élénken Adamonova elvtársnő. — Ne felejtsenek meg a kiszípolozott, százszorososan elnyomott és elbutított asszonyokról, akik még mindig a pópák csuháiba kapaszkodnak és az ellenforradalom vak eszközei. Szeretnék minden asszonnyal külön-külön elbeszélgetni és elmondani nekik a történetemet. Mondja majd el, hogyan lett a mosónőből a szovjetkormány tagja... Szeretnék minden asszonyt külön-külön karonfogni és vezetni, amerre én jártam...

KIRÁLY FÜLÖP

SZOVJETHUMOR

NÉPSZÖVETSÉG. Az udvaron háborusdít játszanak a gyerekek. Az „olaszok” hatalmas kötőmög mögé sáncolták el magukat és onnan „bombázzák” hólabdáikkal az „abesszinieket”. Azok szüntelenül lövöldöznek vissza. Ez légítámadás volt Addis-Abeba ellen.

Az egyik földszintes lakásból egy asszony rohan ki és kiabálva követeli a dobálódzás beszüntetését.

A hatéves „olasz” Jura gunyosan vág oda neki:

— Na, nézd csak, micsoda Népszövetség!...

És új hóbombát vet az abesszin állások felé.

AZ ÁLLATKERTBEN. Az apa mutatja a kislányának az elefántot. — Ez nem is elefánt — jelenti ki határozottan a kisleány —, hanem gázmaszk!

Az ötéves kis Szvetik is sokáig bámulta az elefántot, s végül miután nem tudta eldönteni a kérdést, a mamájához fordult felvilágosításért.

— És kié ez az elefánt?

— Az államé, fiam!

— Szóval egy kicsit az enyém is? — jegyezte meg nagy örömmel Szvetik és egy darab kalácsot letörve, megkínálta az elefántot.

A szocialista föld sztachánovista munkásainak tanácskozása

A kolhozfalu legjobb képviselői és a szovhozok sztachánovistái adtak ezuttal találkozót egymásnak a Kreml nagytermében. A napokban folyt le a jó gabonatermés legkiválóbb harcosainak tanácskozása. Itt voltak azok a traktorvezetők és traktorvezető brigádérosok, akik 2—3—4-szeresen haladták túl a traktor normáját, itt voltak a cséplőgépeknek azok a gépészei, akik 4—5-szörösen multák felül a megállapított átlagteljesítményt, itt voltak azok a kolhozelnökök, akiknek kolhozában egy-egy hektár földről 25—30 métermázsza és annál is több gabonát arattak le. Itt volt a kolhozfalu színe-virága, Sztalin neveltjei, akik elsajátították a bonyolult mezőgazdasági gép kezelési módját és a földművelés legjobb technikáját.

A párt és a kormány vezetői a kollektivisták legjobbjaival nemcsak az elért eredmények mérlegét állították össze. Az elért eredmények az új feladatok sikeres végrehajtásának legrealisabb biztosítékai. Több, mint 5.5 milliárd pud gabona (1 pud = 16 kiló) több mint 33 millió pud gyapot, a cukorrépa rekordarátása, — ime a mult év eredményei. Ezek az eredmények a kolhozrendszer megingathatlanságának legjobb bizonyítékai, azonban még korántsem a végső lehetőségek határai.

Az új év új feladatokat hozott: elérni, hogy Ukrajna cukorrépa földjei átlag 250—300 métermázsza cukorrépát adjanak egy hektárról, továbbnövelni a gyapottermelést és ami a legfontosabb, valóra váltani Sztalin elvtárs utasítását, hogy a legközelebbi 3—4 évben elérjük az évi gabonatermés 7—8 milliárd pudra való emelését. Ez új feladatok jegyében kezdtek meg a kolhozok és szovhozok az új évet. Erről beszélnek ma minden kolhozklubban, minden kollektivisták lakásában. Szájról-szájra száll a kombájnvezetők tanácskozásán elhangzott sztalin jelszó: 7—8 milliárd pud gabonát.

A mezőgazdaság további győzelmeit szervező bolsevik párt mindig az élenjárók harcainak eredményét veszi alapul, az élenjárókkal tanácskozik és e tanácskozások leszűrt tapasztalatai alapján szervezi meg a harcot a sztalin terv végrehajtásáért. Ezt a célt szolgálta a legjobb „ötszázások“, a cukorrépa termelő sztachánovisták, az élenjáró kombájnvezetők és az ezer hektárokat megművelő traktorvezetők tanácskozása. Az élenjárók példája rendkívüli jelentőséget nyert a kolhozfaluban. Azelőtt nem lehetett volna beszélni a termelés megkészszerzéséről. A kolhozfaluban nagyszerű emberek nőttek fel. A rekordtermelés e harcosait az egész ország kollektív parasztsága feszült figyelemmel hallgatta.

Mi szükséges ahhoz, hogy ez a harc eredményteljén végződjék? A föld sztachánovistái

Buszigin elvtárs, a gorkiji autógyár sztachánovistája a kislányával

Sztalin, Kaganovics és Vorosilov elvtársak Rasi Angelina traktorbrigádjával

elmondták sikereik titkát, elmondták, mi az oka annak, hogy kétszeresen, négyszeresen haladták túl az átlagot. El kell sajátítani a technikát, ismerni kell a munka minden csinát-binját, jól el kell osztani, meg kell szervezni a munkát és mindenekelőtt: szeretni kell a munkát. Ez a Sztachánov-mozgalom lényege. Magától értetődő, hogy a Sztachánov-mozgalom a falun is széles méreteket öltött, hiszen, amint a Központi Bizottság plénumának határozata megállapítja, a Sztachánov-mozgalom országunkban „a szocializmus győzelmeinek eredménye“, az egész népgazdaság hallatlan fejlődésének eredménye.

Ez a mozgalom és a mozgalom élenjáró harcosai biztosítják az új tervek megvalósulását. Ezek az emberek, akik közül most 1016-an a Szovjetunió legmagasabb rendjeleivel kitüntetve térnek vissza a falvaikba, — meghazudolták a „tudományt“, túlhaladták a „tudományt“, a gyakorlatban cáfolták meg a „tudományosan megindokolt normák“ helyességét. Szemben a még hátulkullogó mezőgazdasági tudománnyal a tanácskozás megmutatta, hogy a faluban forr az energia, a kezdeményezés, hogy megjelent a falun a gyakorlati agronómus, aki már távolról sem hasonlít a régi parasztra. Amikor Merzajev elvtárs, az üzbég „Ikramov“ kolhoz tagja elmondta, hogyan érte el eredményeit, Sztalin elvtárs így szólt közbe:

„Igazi agronómus!“

Sok ilyen agronómus van már a szocialista földeken. Ezeket az embereket ma már az egész ország ismeri. Jól ismerjük Volosin Andrást, akinek brigádjában minden traktor 1671 hektárt művelt meg, vagyis négyszeresen multa felül a megállapított átlagot, vagy Lomaka Ivánt, akinek brigádja minden hektárról 35 q buzát aratott le és a bájos Angelina Ninát, aki egymásután szervezte meg a nagyszerűbbnél nagyszerűbb női traktorvezető brigádokat.

Sztalin elvtárs új jelszava felrázta az egész kollektív családot és a falu aktív erői megindították a hadjáratot a 7—8 milliárd pud gabonáért, a gazdag, ragyogó, kulturális és jó módú életért.

„SZOVJETKOZÁKOK“

A Kreml nagyterme ismét zsufolásig megtelt. Ezuttal 550 traktorvezető, 125 cséplőgépész, 600 brigádéros, kolhozelnökök, agronómusok, gép- és traktorállomási munkásrohamozók jöttek el, hogy elmondják az országnak, melyik az az ut, amelyen járva a legrövidebb időn belül megvalósíthatjuk a sztalin utasítást. Csernov elvtárs megnyitó beszéde után elsőnek az Azovi-Feketetengeri terület egy traktoristája, Volosin elvtárs szólalt fel. Mielőtt azonban rátért volna beszédének lényegére, az elnökség felé, Sztalin elvtárs felé fordult:

— Első szavunk — üdvözet Sztalinnak, a nép nagy vezérének.

A hallgatóság felállt, a traktoristák a sokmillió kollektív nép nevében forró szeretettel, ujjongva üdvözölték tanítójukat, barátjukat, korunk legnagyobb emberét, Sztalint.

Aztán elmondta, hogyan dolgozott, hogyan érte el azt, hogy brigádjának minden traktora átlag 1671 hektár földet művelt meg, hogy 20.289 kg benzint takarítottak meg.

Volosin, a kubáni nincstelen paraszt ott élt a jóllakott és gazdag, privilégizált kozákok tözsomszédságában. Utálta, gyűlölte a kozákokat, akikben a cári rendszer zsandárait látta. „Umanszkaja nagyközségben 52 generális élt, de most mindez az öreg lom eltűnt és községünket is Leningrádskájának neveztük el!“ — jelentette ki önérzetesen Volosin elvtárs.

Ez a község a polgárháború alatt két teljesen felszerelt lovasezredet küldött a vörösök ellen. Kubán a cári kormány reménysége volt, 1932-ben pedig a kulákszabotázs főfészke.

Volosin elvtárs most büszkén néz szét a teremben és emelt hangon jelenti be, hogy az 5 brigádjának, kettő kivételével, minden traktoristája kozák...

— Más lett a kozákság. A kozákok ma — szovjetkozákok.

Beszéde végén Vorosilov elvtárshoz fordult: — Biztosítom Vorosilov elvtársat, honvédelmi népbiztosunkat arról, hogy ha a burzsoázia ide merné tolni hozzánk disznóorrát, akkor az Azovi-Feketetengeri terület összes traktoristái, mi valamennyien, tankokra és páncélos gépekre ülünk át, feleségeink pedig elfoglalják helyünket a traktoron. (Zajos hoszszantartó taps, mindenki feláll.)

Valamennyit a nagy közösség érdekei viszik előre a győzelmek útján. Hogy ez így van és hogy ez már ma, a forradalomnak már 18-ig évében van így — ami a történelemben kis idő! — az azért lehetséges, mert a kolhoz népe megértette, hogy a szocializmusban a szovjetársadalom érdeke karöltve jár az egyén érdekével. A legegyszerűbb traktorista is érzi, hogy egy ország figyeli őt és nézi a munkáját.

— Ideutazásom idején állandóan az a gondolat kintott — mondotta Volosin elvtárs —, hogyan lehetne elérni, hogy minden traktorvezető a bőséges termés mestere legyen, hogy senki le ne verhesse. Hogy ha valaki azt mondaná neki, hogy csak 5 centi mélyen szántsd a földet, be tudja bizonyítani, hogy ezt nem szabad. Hogy biztosan tudja, hol kell 18 centire, hol 20-ra, hol pedig 25-re belé- vágni az ugrába...

Volosin elvtárs beszélt arról, hogy az apját egyszer letartóztatták a falujában, mert beszemet (kozákmundért) varratott magának, amihez nem volt joga, mert nem tartozott a kozákrendhez.

És ime, szürke besmetes ember lép az emelvényre és fekete bajszán egyet pödörítve, lassan, szótagolva mondja:

— Itt az egyik elvtárs arról beszélt, hogy a kozákok most szovjetkozákok. Valóban, ez így van. Én is a kozákrendhez tartoztam... (Viharos taps.) És tudomástokra hozom — folytatta Jakovenko elvtárs —, hogy a kolhozkozákok még magát az ördögöt sem engedik be az ország szívébe.

Sztalin elvtárral az élén az egész terem feláll és hangosan ünnepelte a szónokot, aki zavartalan folytatta.

— Büszkén jelentem ki, hogy mi hamarosan Vorosilov elvtársnak olyan könnyű lovakat küldünk, olyan igazi kabardini ügetőket, hogy... hogy azok majd utólérnek a megfutmodó ellenséget. (Zugó taps.) Ezt úgy értük el, hogy a kancákat teljesen felmentettük a munka alól... Helyettük acéllovakra ültünk... A kolhozkozákok becsületes munkájának,

Jelmezes bál a moszkvai Szakszervezetek Házában újkor

gondos előkészületeinek meg lett az eredménye. A termésünk kiváló. 200 hektár területen 38 q-t, 200 hektáron pedig 36 q-t értünk el hektáronként és már ma mindent előkészítettünk arra, hogy 1936-ban legalább 100 hektár területen hektáronként 40—45 q-t arassunk le.

Megint Sztalin elvtárs volt az első, aki tapsolt azoknak, akik el tudták feledni rendi kiváltságaikat, akik át tudták formálni szűk látókörű kozákpszichológiájukat, akik ki tudták ölni magukból az atamánok hatását.

SOSE VÉNÜLÜNK MEG

Öntudat itat át minden felszólalást, a szónokok úgy beszélnek eredményeikről, mint az országairól, szavukból kiérzik, hogy az ország fejlődése az ő személyes ügyüké vált.

Angelina Pasa, az első sztachánovista traktorvezető lány ujjongva beszél a kis faluról, ahol valamikor a lány félt fedetlen arccal kimeni az utcára és nem tekinthetett a férfira, ha nem akart örökké vénleány maradni.

Aztán a munkájáról beszélt. Szétnyitotta kis noteszát, de az izgalom, a minden oldalról feléhangzó taps zavarba hozta és megakadt. Csak amikor az elnökség felé fordulva, szeméi találkoztak Sztalin elvtárs biztató, mosolygó tekintetével, mosolyodott el ő is és mesélte el, hogyan tartotta be Sztalin elvtársnak adott szavát. Sztalin elvtárs áthajolva az asztalon, kérdést intézett hozzá:

— Hányan dolgoznak a maga brigádjában?

— Kilenc ember. Mind itt vannak — és kezével az első padsor felé intett, ahol kilenc kedves, zöld pullmansapkás lány mosolygott Sztalinra.

— És mennyi volt egy-egy traktor átlagteljesítménye?

— 1225 hektár.

Sztalin tapsolt. És Angelina most már büszkén beszélt arról, hogy ezek a lányok nemcsak a traktorvezetést értik jól, de valamennyien kiérdemelték a GTO sportjelvényt és a Vorosilov lövészjelvényt.

— Brigádunkban szerveztünk politikai és technikai tanulókört, van falujságunk, szerkesztője, Binc Nadja, holnap lesz 16 éves...

A brigád egész életét, vágyaikat, terveiket, gondjaikat feltárta Sztalin előtt.

— Elvtársak, lehet-e elmondani, hogy nagyon könnyű volt a munkánk, hogy könnyedén értük el eredményeinket. Nem. Brigádunk nagyrészt új emberekkel áll, akik ez évben először ülnek a traktoron. Hogy miért? Mert mi köteleztük magunkat, hogy sorainkból új női traktorbrigádokat nevelünk fel. Mert amellet, hogy traktoronként 1225 hektárt adtunk, két új traktorbrigádot állítottunk össze, amelyek szintén nem adtak kevesebbet, mint a férfibrigádok... De ez bennünket nem elégít ki és 1936-ban 10 új női brigádot fogunk szervezni... A régi munkaerők kitanulnak, aztán új brigádokat alkotnak, úgyhogy én mindig újakkal dolgozom. Ebből a kilenc lányból is kettő már a kombájnvezető kurzusra jár, három pedig tavasszal új brigádot kap.

Sztalin: Kádereket! Kádereket!

— Igen és aztán még valami. Nálunk a lányok mind dalolnak és táncolnak. Vannak olyanok is, akik a traktoron ülve kuplékat gyártanak... A mi brigádunk érti a munkát, de a vidámságot is... Dolgozni jó és mi vidáman élünk, mert napról-napra gyönyörűbb az életünk...

Nemcsak az ifjak néznek ilyen kicsattanó jókedvvel az életbe. Ime, a tarkóján már 53 ember, Smlez elvtárs, a seilteri traktorállomás gépésze lép az emelvényre. Visszaemlékezik gverekkorára, a sötétségre, nyomorra, előző élete kinos gondjaira, a szenvedésre és fellélegezve mondja:

— Immár 52 éves vagyok, de nem érzem magamat öregnek... Egészen megfiatalodtam a forradalom óta. Fiatalabbnak érzem magamat, mint legénykoromban...

És az elnökség felé fordulva, meleg szavakkal köszöni meg Sztalin elvtársnak és munkatársainak a boldog életet, ami neki és családjának osztályrészt jutott.

SOK NYELV, EGY AKARAT

A heves tapsviharban izgalommal siet *Misz-szosztchina* kabardin nemzetiségű lánya az emelvényre. Olyan értelmesen mondja el, hogyan állította össze munkatervét, hogy magassabb természet éri el, hogy Sztalin elvtárs önkéntlenül megkérdi:

— Dehát hány éves maga, kislány?

— Tizenhétéves vagyok — hangzik a felelet. — Kihivom szocialista versenyre Demcsenkó Máriát és hadd legyen Sztalin elvtárs a bíránk, aki ezer évig éljen jó egészséggben.

— Rosszul beszélek oroszul — jelenti ki a koreai *Kim Ten Szeb*, a távolkeleti „Virradat” kolhoz elnöke, de hangos tapsot kap, amikor elmondja, hogy kolhoza 550 hektáron 106.000 pud rizst gyűjtött be.

— Kolhozunk most két új teherautót vett — mondja büszkén Kim elvtárs —, kettő pedig már azelőtt volt. Vásároltunk 12 vagon fát, van tejfeldolgozó telepünk, 152 tehenünk, 189 disznónk, 427 baromfink és 91 igáslovunk. Kollektivistáink minden munkanapért 6 kg rizst és 2 rubelt kaptak. Némelyek, mint például Hó Jen Tuj, ez évben 270 pud rizst kapott. Ilyen mennyiségű rizse azelőtt még sose volt a koreai parasztnak.

Schlundt elvtárs, a Volganémet köztársaságbeli traktorista szintén az eredmények felsorolásával kezdte. A kollektívparasztok ez évben munkájukkal majdnem háromszorannyit kerestek, mint az előző évben.

— Nagyszerű eredményeink pozdorjává törrik a német fasiszták együgyű és gonosz rágalmaikat. Lépcsőről-lépcsőre leplezzük le a fasiszta hazugságokat, a kolhozföldeken még fokozottabb és még odaadóbb munkával felelünk rájuk. Innen hívjuk fel Németország munkásait és dolgozó parasztságát, hogy tömörüljenek szorosabban a kommunista párt és annak vezérére, Thälmann elvtárs mögött, hogy ott is olyan boldog életet teremtsenek, amilyen itt nálunk, a Szovjetunióban van. Engedjék meg, hogy a Volganémet Köztársaság parasztjai nevében, szeretetünk és őszinte barátságunk jeléül megszoríthassam nagy vezérünk, drága Sztalin elvtársunk kezét.

Sztalin elvtárs a terem viharos ünneplése közepette kezét szorít Schlundt elvtárral.

De nemcsak a nemzetiségek testvéri együttélését demonstrálta ez a tanácskozás. A traktoristákat az emelvényen komoly professzorok, világhírű tudósok váltották fel. Meleg ünnepléssel fogadta a hallgatóság a kitűnő eredményekkel kísérletező *Liszenko* akadémikust, aki epés gunnyal jellemezte azokat, akik a tudományon élcskődnek, akik dogmákhoz ragaszkodnak és rettegnek minden újítástól.

Aztán *Cipin* tudós, a mezőgazdasági tudományok doktora, beszélt kísérleteiről. Olyan vetőmagot hozott létre, amely ellenáll a szárazságnak. Sztalin elvtárs kezébe vette a vetőmagokat és megmutatta az elnökség tagjainak.

— Csodás buza! Szaporítani kell — jelentette ki, aztán keményen kezét szorítva a professzorral, s biztatón hozzátette: — Ne féljen a hibáktól. Bátran kísérletezzon tovább! Támogatni fogjuk.

A tudós boldogan hagyta el a szónoki emelvényt.

Gudov elvtársat, a Szerszámgépgyár sztachánovistáját megvendégelik

A szovjet-festőművész utja

Mi a különbség a budapesti művészeti főiskola és a leningrádi festőakadémia között?

Az első szembeötlő különbség, hogy a budapesti festőakadémiába, vagy az iparművészeti főiskolába igen nehéz volt közönséges halandónak, különösen munkásszármazásnak bejutni. Először protekció kellett hozzá, másodsor előképzettség, amit drága tanfolyamokon, vagy magánórákon kellett megszerezni, harmadszor tandíjra volt szükség s ez mind pénzt, másodsor is és harmadsor is pénzt jelentett. Így rostálódta meg már a felvételnél a növendékek. Sok tehetségtelen jó módu, jó összeköttetésekkel bíró egyén jutott be az akadémiára, a többi pedig nagy nélkülözések között azon kívül tanult. Sokan kénytelenek voltak pályájukat abbahagyni.

Leningrádon is megrostálják az akadémiai jelentkezőket, de éppen ellenkező szempontból: ügyelnek arra, hogy jórészt munkás- és parasztszármazású növendékek jussanak be. Legjobb protekció itt a tehetség és tudás. A növendékek előképzettségüket többnyire a három évig tartó állami politechnikumban nyerték. Már a technikumokban, az előkészítő iskolákban mindenki ösztöndíjat kap és ép így az akadémián is, úgyhogy ezáltal megélhetése biztosítva van. Budapesten csak egynehány kiváltságos protekciós kap ösztöndíjat.

En ezért egészen más is a légkör a leningrádi akadémián. De más ez azért is, mert az akadémia ezer szállal van az országgal összekötve. És ez az állandó összeköttetés a külvilággal mindig erősebb lesz, anélkül, hogy azt a koncentrátságot zavarná, amelyre ennél a tanulmánynál szükség van.

A kapitalista államban azért képezik ki a művészeket, hogy ezek a művészetben keresztül a kapitalista ideológiát erősítsék, a sovénizmust, a vallásosságot a művészet eszközeivel ánoelják s fölkeltsék és a kapitalista társadalom vezető embereit képekkel népszerűsítsék. De a mai krízis és a fasizmus ezen a területen is súlyos helyzetet idéztek elő. Az akadémiásoknak a nagyobb része, ha tanulmányait befejezte, hiába várja a sültgalambot, a gazdag „mecénást”, aki „felkarolja” a tehetségeket. Ha efféle jelentkezik, az rendszert képekkel spekuláló üzorsás. A legtöbb művész nyomorog és jórésztük a polgári nevelés és a „szakmai gög” tartja vissza attól, hogy felismerje valódi helyét a forradalmi proletariátus oldalán.

A Szovjetunióban nem kell félni attól, hogy az akadémiairól kikerült fiatalok munkanélkülivé válik. Az óriási építkezéseknél és berendezéseknél a festők bőségesen találhatnak munkát. Már az akadémiairól a szünidőben elküldik őket kolhozokba és nagy ipartelepkekre, hogy a szocialista építést, az életet tanulmányozzák és munkájukban visszaadják.

A komoly munka biztosítéka az akadémián többek között a szervezett önfegyelem. Minden műteremben van egy választott bizalmi férfi, aki a közös munkáért felelős. A növendékeknek módjukban van a gyűléseken, értekezleteken és a faliújságban kritikát és önkritikát gyakorolni a tanulás és tanítás módja fölött, az iskola szervezetét illetőleg stb., stb. A leningrádi akadémián több faliújság jelenik meg rendszeresen cikkekkal és ügyes karikatúrákkal, amelyek az iskola belső életén kívül minden bel- és világpolitikai eseménnyel foglalkoznak, művészi eseményeket regisztrálnak stb.

A munka minőségének az emelésére szolgál a szocialista verseny is. A rohammunkások fényképeit a faliújságban közlik. Óriási könyvtár áll a rendelkezésükre, ahol a régi és újabb művészet reprodukált remekműveit is tanulmányozhatják. Itt nevelődnek a növendékek olyan művészekké, akik a nyugat-európai és orosz művészet hatalmas értékeit átveszik s átfejlesztik, hogy a legmagasabb művészi kultúrától áthatva oldhassák meg a szocialista művészet feladatait.

A modellek se olyan társadalmonkívüli,

Egy kolhozista nő portréja. A leningrádi festőakadémia egy növendékének munkája

lenezett lények, mint külföldön. Egy részük állami alkalmazott, vannak sokan közöttük, akik tanulnak, kurzusra járnak stb. Legutóbb egy modell-rohammunkást tüntettek ki azzal, hogy két hétre üdülőházba utalták be.

A növendékek egy része az intézet közelében levő házban lakik, közöttük sok házaspár. Az egymásközi viszony a komolyan tanuló vidám pajtások viszonya. Mennyivel más ez a jókedv, mint a nyugateurópai művészek hazug és rothadt bohémeskedése. És mennyi képmutatás van még amellet. A budapesti akadémián a közös étteremben egy spanyolfal választotta el a nőket a férfiaktól.

Azért tudom, vannak a budapesti akadémián is növendékek, akiket fojtogató a reakciós levegő de nem tudják a kivezető utat. Szeretném, ha ezek a volt kollegáim láthatnák, hogy hogyan dolgozunk és élünk itt, hogy tudják, hogy lehet ez másképp is. De persze, akkor nekik is küzdeniök kell a vörös Budapest vörös festőakadémiájáért.

Szilágyi Jolán
festőnövendék

Moszkvai divat

Bár még nálunk nem okoz tulságos nagy gondot, hogy „mit veszek fel ma?” annál nagyobb gondot okoz a mi kormányunknak, a mi pártunknak és minden nőnek, sőt minden férfinak is, hogy mit veszünk fel a közel jövőben. Ma már ez a kérdés is mint a fokozódó jólét egyik természetes következménye, aktuálissá vált.

Egészen bizonyos, hogy egy kellemes és szép divat van már kifejlődőben Moszkvában és mint azt a moszkvai Szakszervezetek Házában, az Október-teremben rendezett divatbemutató mutatja, a női ruha kreációkat illetőleg is, ép-ugy el fogjuk érni és tul fogjuk haladni a bécsi, berlini és párizsi elegáns szalónokat, mint ahogy más téren is elértük és elhagytuk a külföldet.

A divatbemutató a következő jelszó alatt foly le: „Milyen legyen leányaink ruházata?” A kiállítási teremben olyan színpompá volt, amelynél tőkéletesebbet alig lehet elképzelni. Fehér, kanárisárga, paradicsomvörös, türkizkék stb. színekben díszeltgett a sok kabát, kosztümök, prémek, bluzok stb.

Óriási tömegek vonultak át a kiállításon és mindent alaposan megkritizáltak ugy a nők, mint a férfiak. A kiállított ruhák nagyobb része kitűnően, művészeileg volt szabva, nem maradtak el a külföldi modellek mögött. Voltak itt uccai, estélyi ruhák, strandkosztümök, sportruhák, bluzok és puloverek, őszi kabátok és prémes bundák, szépek, izlésesek, bár egyes szövetek minőségén még nagyon sokat kell dolgozni textiliparunknak, hogy a külföldet elérjük. De vannak már gyönyörű kelmék is, amelyek nem maradnak el a külföldiek mögött.

Vezető divatházaink, a „Moszbeljo” és a „Moszkvosvej”, nagy munkát fejtenek ki, egymásután nyílnak meg a divatszalonok, egyik szebb, mint a másik, amelyek egy egyszerű, de izléses divat alapjait rakják le. Ezzel eleget tesznek a Szovjetunió dolgozó női fokozódó igényeinek, akik formában és minőségben is mindig szebb és jobb ruhát akarnak, ugy az ipari munkásnők, mint a kolhozok parasztnői. Az egyik szép modell Demcsenkó Mária, a répaföldek sztachánovistája számára készült. A ruházat eleganciája is hozzájárul a falu és város, az intellektuelek és munkásnők közötti ellentétek teljes eltüntetéséhez.

Ez a divat dialektikája a Szovjetunióban.

Növekszik a belső fogyasztás — megszűnik a közszükségleti cikkek kivitele

Tekintettel a növekvő belső fogyasztásra, a külkereskedelmi népbiztosság 1935-ben az élelmészeti és ipari cikkek egész sorának kivitelét szüntette be. 1935-ben megszűnt a tojás, a vörös kaviár, a lazackonzervek, a gyümölcs-, főzelék- és tejkonzervek, a méz, a bor, a különböző gombák és szárított gyümölcsfélék, a makaróni, a cukorkafélék és a cigaretta kivitele.

Ezenkívül 1936-ban beszüntetik az alma, szőlő, különböző halfajták és a dohány kivitelét.

A külkereskedelmi népbiztosság rendelete ezenkívül egész sor olyan ipari közszükségleti cikket sorol fel, amelyek kivitelét tilalom alatt állnak. Ez a tény pontosan visszatükrözi az ország kulturális szükségleteinek, a lakosság jólétének és életszínvonalának ugrásszerű emelkedését.

Nem szállítunk már külföldre selymet, parfümöt, sár- és gumicipőt, grammofonlemezeket, csipkét, linoleumot, kerékpár, motorkerékpár- és autókafeléseket. Megszűnt a művészi babák kivitele és erősen lecsökkent a vá-

szonneműek, cipő, fayence-edények és egyéb háztartási cikkek kivitele.

1936-ban teljesen beszüntetik a kézműipari cipő, a porcellánedény, a lámpaüveg, az iparművészeti kő-, csont- és ezüstfaragványú dísz tárgyak, butorok, sportcikkek, irónok kivitelét és tovább csökkentik a textiláruk, varrógépek, villanykörték és a cerna kivitelét.

Ezzel szemben fokozódik a gépek, a vas és egyéb nehézipari gyártmányok kivitele.

Ennek az iránynak megfelelően változik a behozatal is. A gépbehozatal helyét a nyersanyag és a félgártmányok behozatala váltotta fel. Az élelmickek behozatala terén pár évvel ezelőtt még fényűzés lett volna 100.000 aranyrubelt költeni citrom, vagy kakaóbab behozatalára. 1932-ben erre a célra 75.000 aranyrubelt költöttünk, 1935-ben 730.000 aranyrubelt. 1935 utolsó hetében Leningrádba érkezett 645 tonna kakaóbab, Odesszába a jafai narancsok második szállítmánya: 10.000 láda, 15.000 láda citrom, azonkívül 50 tonna indiai, ceyloni és jávai tea. Ugyanezen a héten Murmanszkba érkezett 15.000 hordó holland hering és Quatemálából 40 tonna kávé.

Moszkva piacai

Marha-, bárány-, borjúhús és főleg rengeteg disznóhús és szalonna, tyukok, libák, kacsák, pulykák, zöldséghegyek, savanyított és szárított gomba, tojás és tojás... Az asztalok roskadoznak a sok élelmiszer alatt, amit a kolhozparasztok a piacokra hoznak.

Közönséges téli nap ez. Az élelmiszer ma több, mint tegnap volt és holnap több lesz, mint ma. A háziasszonyok nem tulságosan sietősen járják végig a sorokat, nézik, értékelik az árut, alkudoznak, aztán a szatyor lassan megtelik.

Moszkva kerületi vásárcsarnokai szűkké váltak. A kolhozparasztok betódulása olyan mértéket öltött, hogy az új, alig egy évvel ezelőtt épült Árbát-csarnokban a későnérkezett kolhozparasztok zsákjaikkal hosszú sort állnak és várják, míg a számukra készített üvegezett pultok mögött helyet tudnak számukra szorítani. Jólesik megállapítani, hogy ma már az eladók s nem a vevők állnak sorba.

A Zacepszki-csarnokban felvetődött a kérdés, hogy az ipari cikkeket árusító kioszkokat máshova kellene áthelyezni, hogy az így nyert területen is a kolhozparasztok helyezkedhessenek el. A többi kerületi csarnokokban is hasonló a helyzet.

A Zacepszki piacra ezen a téli napon a kolhozparasztok körülbelül nyolcezer kilogramm húst — amelynek nem kevesebb, mint 70%-a disznóhús és szalonna —, 4—500 darab tisztított baromfit, többszáz kilogramm vaját és egyéb tejtermékeket stb. hoztak. A vásárcsarnok nyílántartása szerint egy évvel ezelőtt erre a piacra a kolhozparasztok még csak körülbelül 1500 kilogramm húst vagy 100 db szárnyast, sokkal kevesebb vaját, főzeléket és tojást hoztak.

Az árak egy év alatt körülbelül a felére csökkentek. A hús ára az utóbbi év alatt 40—50%-al csökkent.

Ugyanilyen arányban szállt le a vaj és a zöldségfélék ára is, sőt még a tej ára is csökkent 25%-kal, bár ebben az időben, borjadzás idején, a tejbehozatal erősen csökkent.

Az ipari cikkek kioszkjai azt mutatják, hogy a kollektívparasztok vásárlóképesége az árak csökkenése ellenére is jelentősen megnövekedett. A „Mosztorg“ piaci kioszkjai az egész 1934-es évben körülbelül 15,000,000 rubelt forgalmaztak, míg 1935-ben, leszállított árak mellett, a Zacepszki-piac „Mosztorg“ kioszkjainak évi forgalma 34,000,000 rubelt tett ki. A kolhozparasztok nemcsak ruhaneműt és vászonárut vásárolnak. Kifőző forgalomról számolt be a szőrmés kiosk és a butorüzlet is. Szétkapkodják a jó szőrmét, a jóminőségű székényeket és pamlagokat.

Egyre több üzlet...

Újévi gyermekünnepség a Kulturparkban

Moszkva piacai zsibongó, mozgalmas életet élnek. Itt nem sir le a gond, se a vevő, se az eladó arcáról.

*

= VAJ. A Szovjetunió Központosító tejfeldolgozó üzei 1935-ben 150.000 tonna vaját, 17.000 tonna sajtot és 50.000 tonna egyéb tejterméket állítottak elő. A cári Oroszországban 1913-ban a belső fogyasztásra mindössze 50.000 tonna vaját állítottak elő. A kollektívizálás előtti 1928-as rekordévben 80.000 tonna vaját gyártottak a szovjet tejfeldolgozó üzeinek.

= KOLBÁSZ. Az utolsó két évben hét hatalmas húsfeldolgozó gyár épült. De egyik se hasonlítható össze a moszkvai „Mikoján“ húsfeldolgozó gyárral, amelyet a napokban helyeztek üzembe. Ez a gyár felülmúlja a világ összes hasonló gyárait. Napi teljesítőképessége

300 tonna. Teljes üzemmel dolgozva, a gyár naponta 1400—1500 szarvasmarhát és 1000 disznót dolgoz fel kolbásszá és sonkává.

A gyár a föld felett hétemeletes és egyemeletes a föld alatt. A munkát teljesen mechanizálták. A földalatti ragyogóan tiszta márványteremben állították fel a 13 futószalagból álló hálzatot. A munkás keze alig érinti a húst.

= EGYMILLIÁRD DOBOZ KONZERV. Az utolsó háborúelőtti évben Oroszország konzervipara 80,000,000 doboz konzervet gyártott.

1929-ben a szovjetkonzervipar 103,000,000 doboz konzervet hozott forgalomba. A múlt évben a rekonstruált és az újonnan épült konzervgyárak körülbelül 800,000,000 doboz konzervet gyártottak és 1936-ban a terv szerint egymillió doboz konzervet állítanak elő. (A legtöbb néhány évben 26 új konzervgyár épült. Az összes régi gyárakat átépítették.)

Doktor Nikiforov

— Meg vagyok győződve — mondotta dr. Nikiforov prokopjevski (Kuznyeck-medence) orvos —, hogy minden szovjetorvos hasonlóképpen cselekedett volna a helyemben.

Nos, mi volt ez a magától értetődő cselekedet, amiért dr. Nikiforovot a Munka Vörös Zászlórendjével tüntették ki.

Az egyik bányában szénomlás történt és Karbovszki bányász nem tudta idejében a kijáratot elérni. Széntömbök estek rá és egy nagy, mázsás széndarab szétronsolta a ballábát. Filin elvtárs, az akna vezetője rögtön intézkedéseket tett Karbovszki kiszabadítására. Minden pillanat drága volt. Számolni kellett a további szénecsuzamlással, ami teljesen eltemethette volna a szerencsétlenül járt bányászt.

Harmincegy óra hosszáig dolgoztak a mentőcsapatok a legnagyobb óvatossággal, de hiába. Megállapították, hogy ha a Karbovszki lábát szétronsoló széndarabot eltávolítják, újabb csuszamlás áll be. Csak egy kivezető út maradt, a combot leamputálni.

Ekkor hívták Nikiforov orvost. Mindenekelőtt azt a helyet, ahol Karbovszki feküdt, ki kellett szélesíteni, hogy az operációt végre lehessen hajtani. Közben újabb csuszamlás jelei mutatkoztak. A hős orvos egy pillanatig sem habozott, bemászott a sebesülthöz, az alátátó álarcot annak arcára helyezte és elaltatta. A széndarabok tovább hullottak. Az egyik az orvos nyakára esett, egy másik leütötte a lámpát, egy harmadik kiütötte a kezéből az operáló kést. De az orvos másik kést vett elő és az operációt szerencsésen végrehajtotta. Egy szűk nyíláson át, lábánál fogva húzták ki az aknából az orvost és a megoperált Karbovszkit.

Adolf Déhring falujában

Az első hó takarja már a Volganémet Szovjetköztársaság őszi rozsvetését. A végtelen kolhozmezőkről hazatakarodnak a traktorok ezrei és az első volganémet sztachánovisták boldogan számolnak be: „A tervet 150%-ra teljesítettük!”

Marienthal... Valamikor az ellenforradalmi banditák fészke, ma szocialista kulturcentrum és egy olyan kombájnvezető, mint Déhring Adolf, aki 690 hektárt aratott, áll a kolhoztagok élén. Munkájáért Lenin-rendjelet kapott.

Napok óta állandóan szól a rezesbanda... Gabonászásokkal roskadáig rakott, vörös zászlós kocsisorok vonulnak az uccákon. A házakon is vörös zászló. Majd minden egyes ház udvarára betérnek, adza a gazda és vendégei hombárba hordják a drága terhet, 1000—1200 pud gabonát. Soha a volganémet gazdának nem volt ennyi felesleges gabonája, mint amióta kolhoztag lett. Az emberek arcán a boldogság és egészség virul. Csak kaláccsal, fehér kenyérral élnek. És vásárolnak. A kooperatíva nem győzi a kerékpárra, butorra, ruhára, selyemre, könyvre, gramofónra, rádióra szóló sok megrendelést kielégíteni. Soha ennyi házasságot nem kötöttek, soha ennyi gyermek nem született, mint az idén. És csupa József születik. Sztalin nevét kapják a gyerekek, mert immáron itt, ahol valamikor a bigott vallásosság uralkodott, a nagy, bölcs tanító nevében kezdik az új szocialista életet, amelynek első gyümölcseit élvezzi a „javíthatatlan individualistának” képzelt és most kollektív gazdaságokban tömörült földműves.

Wittig Rezső

Válasz Ribbentrop urnak

DIMITROV ELVTÁRS NYILATKOZATA A SAJTÓ KÉPVISELŐINEK

A „Völkischer Beobachter“ fasiszta ujság 1935 december 18-i számában Hitler külpolitikai „rendkívüli meghatalmazottja“, von Ribbentrop, egy levelet közölt, melyben válaszol az angol jogászoknak Lord Allen of Harthwood angol politikus útján személyesen Hitlerhez címzett ama követelésére, hogy Hans Littens német ügyvédet bocsássák szabadon. Hans Littens jelenleg egy német koncentrációs tábor foglya.

Ribbentrop ebben a levélben egész sor tételt állít fel: az első az, hogy a jelenlegi német uralom sajátos jogrendszer, amely a német nép „szellemének“ és „természetes érzelmeinek“ felel meg; másodsor, hogy a német fasisztáknak hatalomra jutása 1935 január 30-án „forradalom“ volt; harmadsor, hogy a német fasizmusnak az a történelmi hivatása, hogy a civilizációt megmentse és végül negyedsor, hogy ő, Ribbentrop, közreműködött Dimitrov kiszabadításában, s ezt most nagyon bánja.

Ribbentrop sajnálatát fejezi ki afölött, hogy a német kormány „nagvlelkűséget“ tanusított, amikor annak idején Dimitrovot szabadlábra helyezte.

Ribbentrop Dimitrov elvtársnak a Kommunista Internacionále VII. kongresszusán tartott beszámolójára hivatkozva (amelyet aljas módon kiforgat), ezt írja: „Ez a gondosan kidolgozott program Dimitrov szabadon bocsátásának az eredménye, azaz a liberális brit világnézet és a német jóindulat s nagvlelkűség eredménye!“

Az alábbiakban közöljük Dimitrov elvtársnak a sajtó képviselőinek kérdéseire adott válaszát, akik ezzel az ügygel kapcsolatban hozzáfordultak.

KÉRDÉS: Mi a véleménye Ribbentropnak, Hitler diplomatájának Allen angol lordhoz küldött leveléről, amelyet a német kormány hivatalos lapjában, a „Völkischer Beobachter“-ben közölték december 18-án. Ebben a levélben Ribbentrop válaszol az angol jogászoknak személyesen Hitlerhez írt, azt ama követelésére, hogy Littens német ügyvédet bocsássák szabadon.

DIMITROV: Ribbentrop ur nem a saját maga nevében lép a nyilvánosság elé. Ribbentrop személyes véleményének edeskevés a jelentősége. Ribbentrop levele — a német kormány hivatalos nyilatkozata, amely igazolni igyekszik azokat a szörnyűséges gonosztetteket, amelyek az egész civilizált világon a tiltakozás hullámain korbácsolják fel. Ribbentrop szócsöve a fékevesztett német fasizmusnak, amely arra törekszik, hogy Anglia közvéleményének támogatását megnyerje, úgy a fasizmus politikai ellenfeleivel való leszámoláshoz, mint saját katonai kalandorterveit illetőleg. Nem véletlen, hogy ez a levél éppen abban a pillanatban lát napvilágot, amikor a becsületes embereket világszerte felháborította Claus német kommunista aljas kivégzése és amikor az éhség-katasztrófa láttára, amelybe a fasizmus a német dolgozók tömegeit taszította, a német fasiszták hihetetlenül fokozzák a terrort az egész országban. Mikor a bárdal dolgozó hőhérokat e cinkostársuk diplomata glaszkesztyűben védelmezi, lényegében véve az egész világ közvéleményét provokálja.

KÉRDÉS: Mi a véleménye Ribbentrop azon állításáról, hogy a jelenlegi német hatalmi rendszer sajátos jogi rendszer, amely „a német nép szellemének és természetes érzelmeinek megfelelő“?

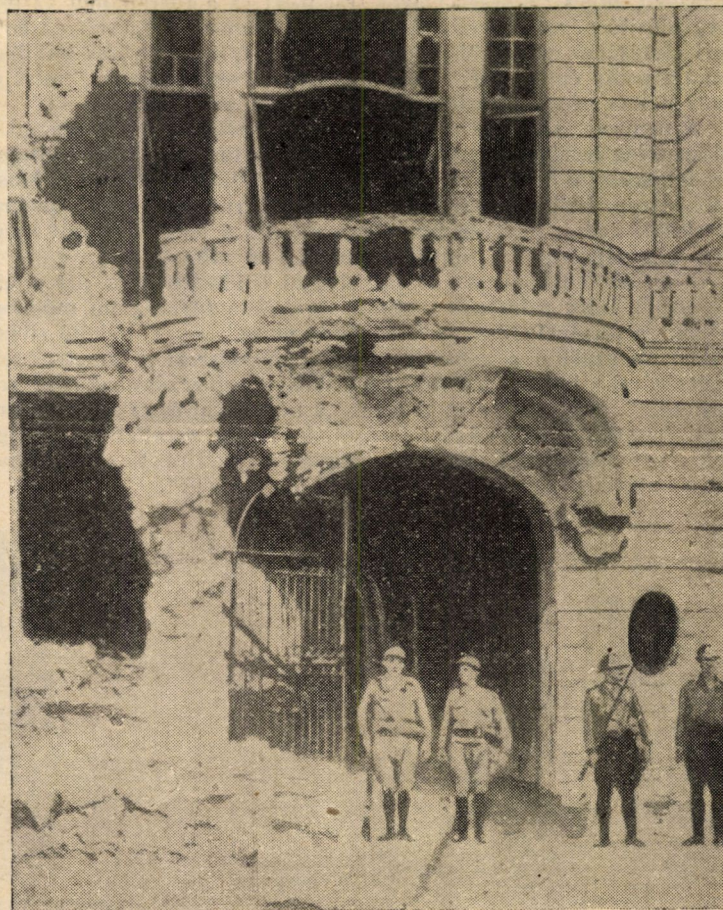
DIMITROV: Ribbentropnak ez az állítása a legsúlyosabban sérti meg a nagy német népet. Milven cinizmus kell ahhoz és milven „nietzschei“ megvetéssel kell viseltetni azokkal az emberekkel szemben, akikhez Ribbentrop levelét közvetlenül intézi, hogy valaki ilyen állítással állhasson elő! A fasizmus és a jogrendszer — két egymással teljesen összeférhetetlen dolog. A fasizmus minden néven nevezendő jogrend tagadása. A fasizmus lényegében véve önkény. A fasizmus a nagytőke bérencei felfegyverzett bandáinak önkénye, akik a nép tulnyomó többségét nemcsak általában a kizsákmányoló kisebbség, hanem éppen a legragadozóbb kizsákmányoló érdekeiben igázzák le.

Miféle jogi rendszer s még hozzá a német nép „szellemének“ és „természetes érzelmeinek“ megfelelő, minféle jogrendszer az, amely ennek a népnek a kilenczted részét legelemibb politikai jogaitól megfosztotta? Miféle jogrendszer az, amely a börtönökben és koncentrációs táborokban a német nép színe-javát megsemmisíti? Miféle jogrendszer az, amely — magának Ribbentropnak az állítása szerint is — teljesen ártatlan embereket, mint amilyen Littens is, csak azért tart fogságban, mert más a „szellemi beállítottságuk“, mint Ribbentrop uré? Ribbentrop Németország régi jogrendje eltörlésének szükségességét azzal indokolja meg, hogy szerinte „akkor Hitler Adolfot is a büntető törvénykönyv ugyanazon paragrafusai szerint lehetne elítélni“, mint a többi halandókat. Azonban éppen az a rendszer, amely alatt elkövetett go-

nosztettért egy fasiszta gyilkos sem vonható semmiféle bíróság előtt és semmiféle paragrafus szerint felelősségre — éppen ez az önkény rendszere. Ez az uralomra jutott gonosztevő banda rendszere.

Nem tulzás, ha azt mondjuk, hogy Ribbentrop „saját jogrendszer“ közelebb áll az amerikai gangszterek „rendszeréhez“, akik az Északamerikai Egyesült Államok lakosságát terrorizálják, mint bármilyen fennálló jogrendszerhez. Milyen jogrendszerbe lehetne például sorozni a Reichstagnak a német fasiszták általi provokációs felgyújtását? Próbálja csak meg a német nép fasiszták akadémiája, amely akadémia iratainak elküldését Ribbentrop ur lord Allennak előzekenyen megígéri, a jogrendszer szemszögéből megalapozni ezt a provokációt, amely kezdeményezőinek terve szerint a Szent Bertalan éjszakák egész sorozatára szolgált ürügyül. Ribbentrop semilyen „jogrendszer“ sem képes megindokolni, hogy teljesen ártatlan embereket tartóztatnak le s itélkeznek fölöttük a Reichstag felgyújtásának vádjá címén, ugyanakkor, mikor az egész világ tudja, hogy a Reichstagot a hatalom birtokában lévő fasiszta vezetőség megbízásából és vezetése alatt gyújtották fel.

Próbálja csak meg a német jog akadémiaja jogilag alátámasztani a fasiszták által oly sűrűn elkövetett orgyilkosságokat, vagy az ugynevezett „szökés kísérlete“ címén végrehajtott számtalan gyilkosságot, vagy azokat a halálos ítéleteket, amelyeket hamisított okmányok és hamis tanúk vallomása alapján hoztak antifasiszták ellen. Próbálják csak meg azoknak a kínzásoknak és annak az inkvizíciónak a rendszerét igazolni, mellyel a fasiszta hőhérok a bebörtönözött kommunistákat, szociáldemokratákat és a többi antifasisztákat gyötrik. Magyarázza meg Ribbentrop ur, milyen jogrendszer kereteiben férnek meg az olyan cselekmények, mint pl az, hogy Lessing német professzort csehszlovák területen egy fasiszta meggyilkolta, mint pl a június 30-i véres mészárlás, Schleicher tábornok és felesége megöletése s a rohamosztagosok tucatszámra való agyonlövöldözése? Hát az antiszemita pogromok és a katolikusok üldözése, amelyek az inkvizíció a Hugenották történelmének legborzalmasabb lapjait elevenítik fel? Hát a sterilizálás? Miféle jogrendszer mellett engedhetők meg ilyen aljas cselekedetek? Hát az a baccanália, amely az emberi gondolat és az

A braziliai felkelők által megszállt kaszárnya Rio de Janeiróban

emberi lángelme halhatatlan műveinek nyilvános elégetésében nyilvánul meg?

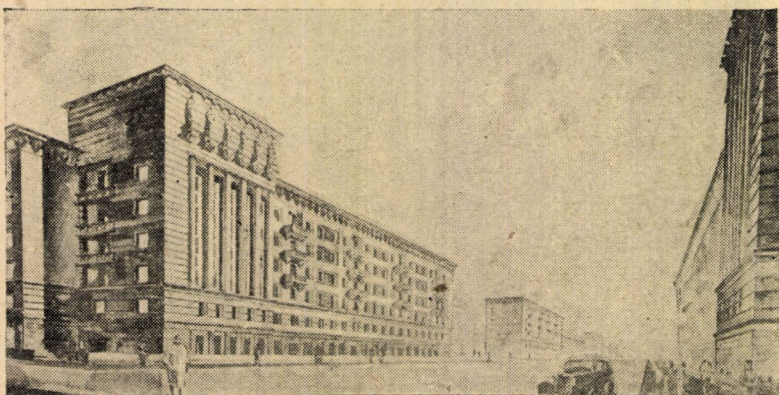
Ugy van, ilyen „sajátos jogrendszerre” voltak példák a történelemben, a legsötétebb középkorban; de ez mind a mai napig iszonyatot vált ki azokban, akik a kínzások, a máglyahalál, az eretnekek elégetése, Giordano Bruno kivégzése, s azoknak a bestiális kínzásoknak a történetét tanulmányozzák, amelyeket Rettenetes Iván ideje alatt alkalmaztak. Akkor is voltak bárdokkal fel-fegyverzett hóhérok a „fejvesztés helyén”, akik levágták a fejeket, akkor is megvoltak a Ribbentropok, akik ezt a „sajátos jogrendszert” magasztalták. De tudjuk, hogy a népek ezt a rendszert pozdorjává törték s minden sajnálkozás nélkül kergették el azokat, akik ennek a rendszernek a megtestesítői voltak. És a burzsoá társadalom szellemi elfajulása és az oszlófélben levő kapitalizmus egész rothadtsága kellett hozzá, hogy ezt a rendszert új életre támasszák és ezzel a rendszerrel gyalázzák meg azt az országot, amely a világnak Marxot és Engelst, Goethét, Schillert, Wagnert és Heinét adta. A történelem ítélőszéke nem fog enyhébben ítélkezni azok fölött, akik a modern középkor szimbolumaként abban a korszakban emelték fel magasba a bárdot és a tőkét, amikor a földkerekség egyhatodán ott ragyog már az ötágu csillag, a sarló és kalapács jelképével.

KÉRDÉS: Hogyan ítéli meg Ribbentropnak ama nyilatkozatát, hogy „a forradalmakat nem a bíróságok termelben és a rendes jogi kereteknek megfelelően döntenek el”?

DIMITROV: Tökéletesen igaz, a forradalmak sorsa nem dől el a törvényszéki tárgyalótermekben, sem pedig a rendes jogi szabályok alapján. Azonban Ribbentrop ur, amikor arra gondolt, hogy ezzel a német fasizmus gonoszterveit igazolásának kulcsát megtalálta, csak egy „csekélységet” tévesztett szem elől. Hisz éppen az a dolog lényege, hogy a német fasisztáknak a hatalomra kerülése 1933 január 30-án éppenséggel nem volt forradalom. Tudvalévő, hogy minden igazi forradalom azt jelenti, hogy a hatalom egy osztály kezéből egy másik osztály kezébe megy át. Németországban pedig a burzsoázia, mint osztály volt hatalmon és hatalmon is maradt. A kapitalista rendszer érintetlen maradt. Az volt a változás, hogy a fináncok legreakciósabb és legimperialistább köréi lettek a hatalom korlátlan urai, amelyek a kapitalista kizsákmányolást és elnyomást a végsőig fokozták. A politikai hamisítás nem segít Ribbentropon. Azt gondolja, hogy ha a fasiszta reakciós tobzódásra ráragasztja azt a cédulát, hogy „nemzeti szocialista forradalom”, akkor ezzel a fasiszta terrort igazolja. Ez a fasiszta diplomata nincs tisztában azzal, hogy az igazi forradalomnak, bármilyen zord is legyen, nincs szüksége igazolásra, mert ez a forradalom az azt megvalósító népet, következésképpen az emberiség egészét az emberi civilizáció magasabb fokára emeli. A fasiszták véres bacchanáliája pedig éppen azért nem igazolható semmiképpen, mert a nagy német népet a barbárság színvonalára süllyesztte.

A nemzeti szocialista forradalomról szóló fasiszta legendát eddig főleg belföldi használatra szánták, arra, hogy az a tömegeket félrevezesse és a hiányzó zsírt, húst és tojást helyettesítse. Most Ribbentrop, Hitler vigéce, ezt a rothadt árut az európai piacra igyekszik dobni. Egészen komolyan ajánlja a fasiszta orgiát minden más nép számára, mint „a forradalom mintaképét”.

Nem lehet mosolygás nélkül olvasni Ribbentropnak azt a kijelentését, hogy a hirhedt nemzeti szocialista forradalom módszereinek „a történelemben nincsen hasonmása” és „égbekiáltó ellentétben áll azokkal a kegyetlen barbár módszerekkel, amelyeknek segítségével a kultúrvilág más népei között a forradalmakat végrehajtották”, hogy ezek a módszerek „a nép etikai és erkölcsi vezérelvei fenntartásának” ügyét szolgálják. Ez az arcátlan hazugságnak olyan rekordja, hogy válaszolnunk sem kell rá. Ez aztán tényleg a határtalan fasiszta szemtelenség „mintaképe”.

Murmanskban épülő lakóház terve

KÉRDÉS: Mi a véleménye Ribbentrop ama kijelentéséről, hogy a német fasizmusnak az a történelmi hivatása, hogy a civilizációt megmentse.

DIMITROV: Ugyanugy vélekedem, mint ahogy vélekedném az amerikai gangsztereknek egy olyan kijelentéséről, ha azzal kérkednének, hogy ők vannak hivatva az emberiséget a banditizmustól megmenteni. Mint tudjuk, a német fasiszták mindent legázolnak, amin csak az emberi haladás, szabadgondolat, független alkotás bélyege van, mindenkire lesújtanak, aki nem fasiszta. De hát ez másképp nem is lehet, mert a fasizmus az emberi haladás és civilizáció legkönyörtelenebb ellensége, a fasizmus a legvadabb, a legfékevesztettebb sötét barbárság megtestesülése. Scapásait elsősorban a munkásmozgalom és különösen a kommunizmus ellen irányítja, mert a kommunizmus a világ munkásmozgalmának élcsapata, evg új civilizációnak a hordozója, mert a kommunizmus, ahogyan ezt nemrégiben André Gide, a híres francia író helyesen mondotta — „az egész világ népeinek közös ügye”.

És a kommunizmusnak ez a szerepe különösen élesen domborodik ki a szocialista építkezés óriási teljesítményeinek fényében, amelyeket a Szovjetunióban, korunk legnagyobb emberének, Sztalinnek bölcs vezetése alatt valósítottak meg. Az emberek milliói — úgy munkások, mint parasztok és intellektuelek, tudósok, mérnökök, technikusok —, a kapitalista világban mindinkább meggyőződnek arról, hogy a szocializmus a Szovjetunióban a termelőerők hatalmas fejlődését jelenti, jelenti a legszélesebb néptömegek szakadatlanul fokozódó jólétét, kulturáltságuk hihetetlen fellendülését, az emberi egyéniség minden téren való fejlődését, új ember, új élet, új pszichológia születését. A szocializmus a népek békéje és testvérisége. És éppen ezért minden, ami becsületes, független és szabad az emberiségben, minden nehézség ellenére a munkásmozgállyal egységfrontban tömörül a fasizmus ellen, a modern emberiség eme pestise ellen.

KÉRDÉS: Mit szól Ribbentrop azon állításához, hogy közrejárt szabadlábba helyezésében?

DIMITROV: Amikor Ribbentrop ilyen kijelentést tesz, akkor — enyhén szólva — egyéniségének a történelemben való szerepét túlozza. Mindenki tudja, hogy engem és bolgár elvtársaimat azért mentettek fel, mert még a fasiszta bíróság sem volt képes fel nem menteni bennünket. És pedig azért mentett fel bennünket, mert a lipcei pör folyamán teljes nyilvánossággal behizonyosodott, hogy a Reichstagot nem a kommunisták, hanem a német fasiszták gyújtották fel. Azért mentettek fel bennünket, mert a német fasizmus gonoszterveit elleni felháborodás hulláma oly magasra csapott az egész világon s a fasizmus annyira bemocskolta magát és annyira levitézlett Lipcében, hogy nem maradt más hátra számára, mint-hogy kiutasítson bennünket. De hát mi köze van ehhez Ribbentrop urnak? Ha a Ribbentropok Lipcében engem szétmarcangolhattak volna, úgy ezt nagy élvezettel cselekedték volna, azonban tehetetlenek voltak. Az utonálló, aki azért engedi ki karmai közül áldozatát, mert az áldozat segítségére siető emberek a kezét hátracsavarták, legkevésbé sem dicsekedhetik nagyvlelkűségével.

Ribbentrop a töke, a fasizmus és háború elleni egységfrontprogramját, amely a VII. kongresszuson nyíltan, az egész világ előtt lett kifejtve, úgy próbálja feltüntetni, mint egy világgraszáló terrorista összeesküvést, amely nemcsak a fasiszta Németországot, hanem egész Európát és különösképpen a brit birodalmat ellen irányul. És kiderül, hogy ez a borzasztó csapás az „angol liberális világelfogás és a német jóindulat és nagyvlelkűség” következtében érte őket, amely, mint Ribbentrop biztosít bennünket róla, az én felmentésemhez vezetett. Ez az egész hazug zagyvaság csak azért kell Ribbentropnak, hogy meggyőzze az angol közvéleményt, hogy olyan „hibát”, mint az én felmentésem, többé nem szabad elkövetni s hogy ezáltal a német fasizmus szabad kezét nyerjen arra, hogy Thälmannal és a német börtönökben színlődő többi áldozataival leszámolhasson. Ribbentrop elferdíti a VII. kongresszus határozatait, hogy elterelje a figyelmet az igazi összeesküvőkről és terroristákról, akik a világot az új imperialista háború katasztrófájába akarják sodorni. Kongresszusi beszámolóim gyorsírási jegyzőkönyvét közzétették, olvasták a világ munkásai, az angol lordok is olvashatják. Beszámolómban, a Kommunista Internacionále programjának és taktikájának megfelelőleg nemcsak hogy nem léptem fel az egváni terror híveként, hanem a kommunizmus harcának teljes szenvedélyével küzdöttem azok ellen, akik a politikai egváni terror eszközt tették népellenes céljaik elérésének alapmódszérévé. Elsősorban a német fasisztákra gondolok.

Nincs kétségünk aziránt, hogy Thälmann és a kommunisták, a szocialdemokraták és a német börtönökben és koncentrációs táborokban színlődő többi antifasiszták tízezreinek életét nagyobb, komolyabb veszély fenyegeti, mint valaha. A fasizmus újabb gonoszterveit vannak soron. A fasiszta hóhérok kezét meg kell állítani. A munkások millióit és minden becsületes embert illet most a szó.

Ford. Gyöngyös Iván

Politikai ujesztendő Magyarországon

Az új politikai esztendő tagadhatatlanul javuló gazdasági konjunktúra jegyében indul meg. Az ipari termelés és pedig elsősorban a nehézipari termelés, meglehetősen emelkedést ért el és elhagyta az 1929. év színvonalát. A terményárak aránylag kedvezőek. A kiviteli lehetőségek is biztatóak: Olaszország — amíg aranya van — mindenre vevő és a zsirhiánnyal küzdő Németország is egyre nagyobb piacot jelent. A bankok, a kartellek, a nagybirtokosok profitja egyre nagyobb.

Ez a javuló gazdasági konjunktúra olyan, mint valami lazán ácsolt hid sötétlő mélységek felett. Ott kísért mögötte az új válság réme. A javuló gazdasági helyzet aránylag nagyon kevés munkást vont be a termelésbe. A hatalmas tempóval tovább folyó racionalizálás, a bedő terjedése olyan mértékben emelte a munkás teljesítményét, hogy a jóval nagyobb termelést ugyanannyi vagy kevesebb több munkás látja el. A munkanélküliek nyomása a munkapiacra alig csökkent és a bérszínvonal döbbenetesen alacsony maradt. A legtöbb iparágban még mindig bérletörés ellen kell a munkásoknak védekezniök és csak lassan, csak egyes iparágakban indulnak meg, mintegy előcsatározásként, a támadó harcok. Valószínű azonban, hogy a javulásban élenjáró vas-, gép- és bányaiiparban a tavasszal nagyobb bérharcokra fog sor kerülni.

A terményárak emelkedése gazdagítja a nagybirtokost és a zsirosparasztot is, de a parasztság tulnyomó nagy része keveset profitál belőle. Legsúlyosabban érinti a parasztot a végzetesen rossz kukoricatermés és a takarmánydrágaság, aminek következtében egyre nehezebben tud állatot tartani és disznáját soványan kénytelen elvesztegetni. Az Alföldön jelentős területek szenvedtek súlyos természeti károkat és a gyümölcstermést majdnem az egész országban elverte a jég. A mezőgazdaságban nemhogy nem enyhült, de még sulvosbodott a munkanélküliség és a nincstelen nép elkeseredése ujabban ismét munkanélküli tüntetéseket jut kifejezésre (Székesfehérvár, Pécs).

A javuló gazdasági konjunktúra által egyáltalán nem enyhülő osztályellentétek nyomása az a hajtóerő, ami Gömböst a *parancsuralom* kiépítésére ösztökéli. Parancsuralom, ez az egy fasiszta párt hitleri diktatúrájának magyar elnevezése. Ma is fasiszta diktatúra van Magyarországon, csak hogy a demokrácia bizonyos maradványaival vegyített fasiszta diktatúra. Magyarországon parlament van, szakszervezetek vannak, ellenzéki sajtó van, ha a kommunistákra véres terror nehezedik is. Ezt a rendszert a fasiszta diktatúrának akarja Gömbös olyanán építeni, ahol csak egy törvényes és megengedett párt van, a NEP, ahol a szociáldemokrata párt is a föld alá szorul, ahol a szakszervezetek helyét a munkáskamarák foglalják el és a munkásmozgalom minden megmozdulására terror nehezedik.

Eckhardt Tibor újví beszédében azt mondotta: Ez az esztendő a diktatúra elleni harc jegyében fog lefolyni.

Eckhardt nagyon is igazat mondott. Csak az a kérdés, kik fognak a parancsuralom ellen valóban harcolni.

Tudjuk, hogy a burzsoázia nem áll egységesen Gömbös háta mögött. Jelentékeny és befolyásos rétegek azt tartják, hogy Gömbös sötétbe akar ugrani, nem megmenti, hanem kockáztatja, veszélyezteti a burzsoázia uralmát. Ezeknek a burzsoá erőknél Bethlen István és Eckhardt Tibor ma a vezetői.

Álláspontjukat hűen tükrözi vissza Eckhardt egy nyilatkozata.

„A Führer-gondolat Németországban védekezés volt a mindenre elszánt bolsevizmussal szemben. Magyarországon azonban nincsen ilyen veszedelem, mert hála Istennek, a magyarság már 1919-ben kiirtotta magából ezt a veszélyt Horthy kormányzó bölcs és bátor vezetése mellett.”

A fasiszmus ellenzékben lévő vezérei nem látják a fasiszta diktatúra kiélezésének és evvel az osztályellentétek kiélezésének szükségét. Őket jobban nyugtalanítja a falu demokratikus hajlandósága, amellyel a parancsuralom inkább provokálna, mint elcsendesítene. Bethlen különösen félti a nagybirtokot, Gömbös reformdemagógiájának hatásaitól. Ők a javuló gazdasági konjunktúrára és annak osztályharcot enyhítő hatására számítanak és elegendőnek tartják a fasiszta diktatúra eddigi mértékét.

Gömbös parancsuralmi terveit ösztönzi a német fasizmussal való fokozódó szövetkezés is, amely Magyarországot egyre közelebb viszi szovjetellenes ellenforradalmi háborús kaland felé. Gömbös háborúra készül, amikor a parancsuralomra készül. Ellenfelei a fasiszta táborban tétovázva haladnak csak Gömbös útján, ha a német szövetkezés ellen mostanában már nem is emelnek szót.

Tagadhatatlan, hogy Bethlen támadása Gömbös ellen, veszített régi lendületéből. Újví nyilatkozatában kifejti, hogy a kormány

törvényalkotásainak egyikével-másikával, például a hitbizományi javaslattal, egyetért és az ellenzék közös feladatát a *defenzívában* jelöli meg. A defenzíva feladata a kormánypárt diktatúráját megakadályozni és ennek az elérésére a legbiztosabb eszköznek Bethlen, de vele együtt az egész alkotmányvédő blokk, a kormányzó és a felsőház jogkörének kiterjesztését tekinti.

Eckhardt tovább folytatja huszáros támadásait Gömbös ellen, Eckhardt is Horthyt igyekszik kijátszani a maga javára és a miniszterelnököt egyszerűen csak mint bukott embert festi, akit már csak cérnaszálak tartanak a bársonyszékben. Azt nem lehet tagadni, hogy Eckhardt éppen nem rak lakatot a szájára, ha a kormányról beszél és például még csak nem is legvaskosabb kifejezése az, amikor a karácsonyi amnesztiában részesült kormánypárti választási biztosokat és választási elnököket — közéleti gangsztereknek nevezi.

Mit tervez a szociáldemokrata párt az újévben?

A pártvezetőség az egységfronttal szemben még mindig elutasítólag áll, habár a párttagság sorain belül egyre növekszik az akcióegység megteremtése utáni vágy, aminek itt-ott már gyakorlati megnyilvánulásai is vannak. A szociáldemokrata párt vezetősége ezzel szemben a fasiszta Eckhardt felé nvujtogat baráti kezét, szövetséget kínálván fel neki a titkos választójog alapján.

A parancsuralom előkészítésére Gömbös olyan kormánypárti pártszervezetet épít ki, amelyen még nem volt Magyarországon. Minden városban, minden megyében, minden járásban, sőt faluban működnek a jólfizetett egységspárti szervezők, az úgynevezett „élharcosok” és a közigazgatási apparátus minden eszközét, minden hatalmi eszközt felhasználják a tömegek odahajszolására. Az élharcosok felkardotékolják és nyilvántartják saját körzetük minden választóját és mindent felhasználnak arra, hogy élő pártszervezetet teremtsenek. A proletariátus körében is sokszoros erővel dolgoznak Gömbös szervezői és ha eddig komoly eredményt nem is értek el, mégis sikerült néhány, a pártvezetőség politikájával elégedetlen szociáldemokrata funkcionáriust megnyerniök a NEP számára.

A NEP szervezkedésének az irányítója Marton Béla, aki Gömbös legszűkebb környezetéhez tartozik. Magán a NEP-en belül is vannak ellentétek a szervezkedés kérdésében. Gömbös egy másik bizalmasa, Kozma Miklós belügyminiszter éppen az, aki Ivádv Bélával, a NEP elnökével együtt szembefordult Marton szervezési módszerével. Ez a — egyelőre kompromisszummal végződött — vizsgálat mutatja azokat a belső ellentéteket, amelyekkel Gömbösnek még saját táborán belül is meg kell küzdeni.

A Kommunista Magyarországi Pártja számára az 1936-os év az egységfront és az antifasiszta népfrent megvalósításáért vívott nagy harc évét jelenti. A szociáldemokrata tömegek balrafordulása, az osztályellentétek változatlan élessége és a nagyiparban meginduló gazdasági harcok mutatják, hogy ha a KMP bátran fog előrehaladni a VII. kongresszus irányvonalán, ez a harc nem lesz kilátástalan.

s. p.

Jég hockey mérkőzés Moszkvában

MUNKÁSLEVELEK URUGUAYBÓL

Tudvalévő, hogy Uruguay délamerikai állam megszakította a diplomáciai összeköttetést a Szovjetunióval, azzal az indoklással, hogy a szovjetkormány a Kominternnel azonos, amely a brazilai felkelést szervezte és támogatta. Ezt az állítását azzal a rágálommal indokolta, hogy az uruguayi szovjetkövettség pénzt továbbított a felkelőknek. Molotov elvtárs, amikor történelmi beszédében erről a dologról is jelentést tett a Központi Bizottság ülésén, a következőket mondotta: „Ha az uruguayi uraknak hinni lehet, akkor a szovjetkormány-nak nincs egyéb dolga, mint Brazília és Uruguay belső viszonyaival törődni (derütség, tetszés), amelyeket ugylátszik a brazilai és uruguayi urak annyira nem ismernek, hogy saját bajaikat más emberekre akarják áthárítani“. Az a hallatlan nyomor és kizsákmányolás, amely Dél-Amerikában forradalmi mozgalmakat vált ki, igazolja Molotov elvtárs szavait, amelyeket mi néhány igen érdekes munkáslevéllel akarunk alátámasztani. Ezek napnál világosabban mutatják, hogy az uruguayi uralmon lévőknek minden okuk megvan arra, hogy a nép elégedetlenségét és forradalmi megmozdulásait a „guruló rubel“ számlájára írják. A feleletet majd az uruguayi forradalmi antiimperialista proletariátus fogja megadni.

COMPAGNER SOULAS

Itt, Uruguayban sokkal nehezebb a munkások helyzete, mint más államokban, mert nemcsak a nemzeti burzsoázia, hanem az országot uralmában tartó angol és amerikai imperializmus is kizsákmányolja őket. Hogy milyen a helyzete a munkásoknak és munkásoknak, ezt mutatja a Compagner Soulas szövőgyár. Ebben a gyárban körülbelül 8000 munkás dolgozik, akiknek 65%-a 10–15 éves gyermek. Havi keresetük 12–16 peso. A többiek nőmunkások s ezeknek havi keresete 18–20 peso. Csak igen kevés férfimunkás van itt, aki jobban keres.

Biztonsági és egészségügyi intézkedések és berendezések itt teljesen ismeretlenek. A munkatermekben benn vannak a nyitott latrinák és ezeknek a bűze a munkatermek levegőjét teljesen elviselhetetlenné teszi. Ez a gyár Montevideótól 146 kilométerre fekszik és a környék más két gyárával Montevideóból most fogják ezzel a gyárral egyesíteni. Miért történik ez az egyesítés? Azért, mert a fővárosban mégis többé-kevésbé betartanak egyes szociális intézkedéseket és ott nem lehet alkalmazni 16 éven aluli gyermekeket. Bár ezt ott sem tartják meg, de olyan tömegben még sem lehet, mint ezt a Compagner Soulas teszi, ahol a gyermekek még éjjel is dolgoznak, anélkül, hogy törődne velük valaki. Ezenkívül itt a vidéken semmi néven nevezendő biztonsági és egészségügyi intézkedésre nem köteles a gyáros.

A gyár külföldiek kezében van, akik az uruguayi hatóságok segítségével fosztják meg úgy a benschülött, mint a külföldi munkásokat a leglemibb jogaiktól. De él a mi pártunk és forradalmi uton ki fogja vezetni az uruguayi proletariátust is ebből a nyomorból.

A. Sándor

EGY HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT MEGFIGYELÉSEI

Egy nagyon gazdag burzsujsalánál dolgozom. Két gyermek van s minden délből sírás és kiabálás veri fel a ház csendjét. A *ni-nera* (nevelőnő) eteti a csemetéket. Az egyik, 3, a másik 4 és fél éves. A gyerekek nem akarnak enni. Akkor hívja a szenyorát és a szenyort, a papát és a mamát, akik a legszörnyűbb módon ordítanak a gyerekekre, hogy miért nem esznek. Beletelik másfél óra, amíg beléjük diktálják az ebédet. Megesik azonban, hogy az utolsó fogást már kihányják a gyerekek. Egyszerűen nem bírják már enni azt a sok ételt. Naponta ötször esznek, húst, pudingokat, krémekeket, tojásos leveseket, süteményt

Montevideói nyomortanyák

és gyümölcsöt, de annyit, hogy nem csoda, ha csömört kapnak. Általában az uruguayi burzsoázia rendkívül bőségesen él.

Ellenben, ha az ember kora reggel végigmegy a montevidei utcákon, mindenfelé zsákokat cipelő, szemetes latákban (ládákban) turkáló rongyos munkanélküliekkel találkozunk. Az egyik latából egy sovány néger egy darab piszkos marhahúst kapar elő. Mellette a latában véres, gennyes vatták. A húst piszkos ujságpapírra csavarja, ma ez lesz az ebédje. Felnevez a kapura, amelyen egy orvos tábláját látom. Aláírva „Cirujano“, tehát sebész. A műtőterméből kidobált véres piszokból szedte ki a szegény néger az aznapi ennihalálját.

Griollo testvéreim, mikor nyílik már ki a szemetek, hogy meglássátok ennek a kapitalista rendszernek a szörnyűségeit, hogy a harcot felvegyétek ellene.

1. sz. levél

A FÖLDMUNKÁSOK ÉS SZEGÉNYPARASZTOK URUGUAYBAN

Uruguay földje nincs teljesen kihasználva. A nagybirtokosoknak óriási birtokaik vannak, amelyeknek nagyobb részét nem művelik, inkább juh és szarvasmarha csordákat legeltetik ott, félvad életet élő pásztorok vezetésével. Ezek a nagybirtokosok azonban, ha földjeiket műveltetik, akkor a hozzájuk szerződött földmunkást a kereskedőkkel egyetemben a végtelenségig kizsákmányolják. Itt, ahol a kisebb városok és falvak óriási meszesegben vannak egymástól, a földmunkások teljesen a földbirtokosok kényére-kedvére vannak kiszolgáltatva. Különösen családok embernek a lehetetlenséggel határos helyet változtatnia. Nincs min utaznia s pénze soha sincs. Sok helyen 10 peso havi fizetést és kosztot kap a munkás, de mit jelent a 10 peso itt, mikor például egy rongyos nadrágért 5–6 pesot kérnek el. És milyen a koszt! Hus az van, de semmi más és még sokszor az is büdös. Van olyan vidék, ahol huson és száraz kétszersültön (gazceta) kívül csak a söt ismerek. A munkaidő látástól vakulásig tart. A családok ember felesége vagy leánya a birtokos, vagy a felügyelő szabad zsákmánya. A kereskedők minden centet kirabolnak a földmunkás zsebéből s ha orvost kell hívni, az aztán betetőzi a pénzügyi katasztrófát. Az itteni éghajlat rossz és a víz nagyon rontja a fogazatot. Rengeteg fiatal férfi és nő van itt, akiknek még a metszőfogai is hiányzanak s ennek következtében sok a gyomor- és májbetegség. A tüdővész is nagyon pusztít.

A szegényparaszatok helyzete is igen súlyos. Ott, ahol a paraszt búzát termel, annyira szüksége van minden centre, hogy soha kenyeret nem ehett, hanem az olcsó kétszersülttel táplálkozik. Az őrléssel is sok baj van, mert a malmok kevés búzát egyes személyeknek nem őrölnek. Az utóbbi időben az elégedetlenség nőttön nő, annyira is inkább, mert a gabonakereskedők a nagy távolságra lakó kisgazdákat teljesen kihasználják. Kényük-kedvük szerint fizetik a gabonát, mert tudják, hogy úgy sem tudja a városba szállítani. Sajnos, a lakosság 80%-a a vidéken analfabéta. A parasztság nagyobb része sárból épített házakban lakik, sok még belül sincs kimeszelve és nagyobb részük még az ágyat is csak látsból ismeri. Földön fekszenek, rongyokba burkolva.

Bár ez a parasztság rendkívül hátramaradott, tudatlan és könnyelmű, pártunk az utóbbi időben szép eredményeket ér el közöttük, pedig a terror a kommunista párt ellen borzasztó erős. Egyes birtokokat meg sem lehet közelíteni, mert a felügyelők rögtön lelővik a „gyanus idegét“. Azonban az egységfrontmozgalom, amely minden antiimperialistát és antifasisztát egyesít, mégis mozgósítani fogja ezeket a tömegeket. Ha itt egyszer a paraszt felébred, akkor nagy bajban lesznek az urak

5. sz. levél

EGY MONTEVIDEÓI DOHÁNYGYÁRBÓL

A munkások helyzete itt napról-napra rosszabbodik. Abban a dohánygyárban, ahol én dolgozom, 80 munkásnő dolgozik a tisztító osztályon. Ezek akkordban dolgoznak. A tisztításra délelőtt kiadott dohány kilogrammjáért 11 centet kapnak, ugyanazon minőségű dohányért délután már csak 8 centet. A napi teljesítmény délelőtt 2½, délután 4 kg, eszerint az átlagos napi kereset 60 cent. A bérlevágás legújabb módszere most az, hogy szárazon mérik a dohányt, így sokkal több megy egy kilóra, rosszabb tisztítani és kevesebbet lehet elvégezni. Ha egy munkásnő valamilyen oknál fogva néhány percet késik, nem kapja meg a napi mennyiséget s így ettől a pár cent keresettől is elesik. Míg a munkásnők alig tudják megkeresni a száraz kenyérre valót, addig a gyáros autón jár és családjaival együtt fényűző életet él. Mi a teendő? Csakis szervezett erővel harcolhatunk e barbár kizsákmányolás ellen. Lépjünk be a dohánygyári munkások és munkások szakszervezetébe és közös erővel követeljük az akkordmunka eltörlését és a bérek felemelését.

Egy munkásnő

AZ ANGOL TÖKE DÉL-AMERIKÁBAN

A montevidéói vasuti műhely angol tőkés birtokában van és az igazgatóság óriási súlyt fektet arra, hogy a műhelyben sokféle nemzetiségű dolgozzék. Az igazgatóság a nemzetiségi előítéleteket, a sovinizmust minden eszközzel szítja és ezt felhasználja arra, hogy a béreket letörje és a munkásokat teljesen kihasználja. Itt boleto (megszabott munkaidő) mellett dolgoznak a munkások s aki a kiszabott időn belül készíti el a rábízott munkát, az százalékosat kap. Ez a kizsákmányolásnak egy legraffináltabb módja. Megesik az, hogy egyesek úgy dolgoznak, mint az állatok, rövidbe idő alatt tudják a napi mennyiséget előállítani. Az igazgatóság természetesen rögtön rövidebbre fogja a kiszabott időt. Súlyos baj az is, hogy a bevándorolt szakképzett munkások lenéznek a benschülött munkásokat, mert visszamaradtak és ezt éreztetik is velük úgy szakmai, mint társadalmi téren. Emiatt nincs itt összetartás, pedig az üzem munkásai a legesekélyebb mozgalommal is szép eredményeket tudnának elérni, mert a szakképzett munkásokat nagyon nehéz lenne helyettesíteni. Így dolgozik az angol töke Uruguayban és remélhető, hogy egy antiimperialista egységfrontmozgalom az ő étvágának is határt fog szabni.

3. sz. levél

Disznópásztorok

Bocska Iván kondás volt Vereckén, a lengyel határ tőzomszedságában fekvő apró kárpáti faluban, amelyet a Schönborn grófok végtelen uradalma úgy fojtogat, mint egy feneketlen gyomru óriáskigyo. Szóval Iván disznópásztor volt, de csak címzetes disznópásztor. Disznót nem adtak a keze alá, mióta (Kun Béla idején) közel hatvanesztendősen vén csont léte arra vetemedett, hogy fegyvert fogjon azok ellen, akiket őt jó évtizeden át — pontosabban ötvenkét esztendeig — szolgált.

A magyar tanácsköztársaság bukása után az öreg tiz hónapon át az állam kenyerét ette. Közben két odvas fogát is elvesztette, nem evés közben, hanem vallatás alatt. De nem ez volt a legnagyobb hiba, hanem az, hogy mikor a szabadságát visszakapta, tulsok szabadságot kapott. Szabad volt egész nap és egész éjszaka. Régi hivatalát a Schönborn grófok tisztartója nem adta vissza. A hivatal odaveszett, csak a külsőségei maradtak meg: a kisse már koszos pörge kalap, a vedlett guba, a rövidnyelű karikás-ostor és a szürke bajusz, amit a kondás (a népdal tanulsága szerint) naponta friss disznótrágyával pödör ki. Ezek a termelési eszközök Iván bá' magántulajdonát képezték épügy, mint mindig éhes Tisza kutya, ki nevét nem a szőkevizű folyó, hanem a háborutcsináló magyar miniszterelnök, Tisza István gróf után kapta. Ez a Tisza, mialatt Iván bá' a börtönt lakta, hűsége kitartott a Schönborn uradalom mellett, a saját számlájára vadászgatva a hatalmas grófi vadaskertben, amit valamikor Tisza gróf, de meg maga a németek, isten kegyelméből uralkodó hatalmas császára, Vilmos is megtisztelt látogatásával. Hanem, amikor Iván bá' visszatért a faluba, Tisza — a piszkos szürke öreg juhászkutya feladta a gróft és visszapártolt sehonnaivá vált gazdájához, aki pedig maga is szűken kereső négygyerekes fia kegyelemkenyéren tengődött. Tisza beletörődött a koplalásba és a viszontlátás feletti örömet még az se rontotta el, hogy gazdája átkeresztelte. Levette róla a Tisza nevet és Burzsujnak nevezte el.

Iván bá' az idősebb fiánál lakott, aki a nagy háborúból félkézrel jött haza és még a kórházi ágyat nyomta, mikor a szegénység az urak ellen állott fegyverbe. Így csak a félkarját vesztette el, de nem vesztette el a hivatalát. Munkába lépve, két más uradalmi cseléddel közösen egy szobát lakott. Összesen tizenketten laktak egy szobában, Iván bá' volt a tizenharmadik. Ennek a kényelmellen állapotnak a végrehajtó vetett véget, a végrehajtó, aki adó s mi egymás fejében elvitte Iván bá' fiának tehénét. A téhen az utolsó időben egymaga lakott a három marha számára tákoltt istállóban. Hogy ő is eltávozott az uton, amelyiken két lakótárs ment volt, Iván bá' ötödmagával átköltözött a lakatlan istállóba, ami elég tágas volt, csak télen lesz tulontul szellős.

A nap a havascsucsú Beszkid mögött kel és arra tűnik el, ahol az álmos Ung folyik. A völgybenlakók számára későn kel és korán megy nyugovóra. Iván bá' fia jóval napféltelte előtt hajtotta ki a hegyháttra a csürhét és jóval naplemente után hajtotta vissza a karámba.

Ekkor kezdődött Iván bá' munkája.

Fütyült Tisza-Burzsujnak és a kutya segítségével a csürhét hangos szóval maga előtt hajtva, nekivágott a hegyoldalaknak. A csürhét? Igen, ezt a csürhét a Schönborn grófok mindenható tisztartója se vehette el Iván bá'-tól, mert ezt csak ő látta és Tisza-Burzsuj.

Aki találkozott velük, úgy gondolta, hogy Iván a *senmit* hajtja maga előtt és nevetett, vagy a fejét csóválta. Volt, aki keresztet vetett.

— Az isten elvette az öreg Bocska j eszt.

Hanem mikor junius közepén az egész Kárpátalja népe sztrájkba állott, megint becsülete támadt az öregnek. Tulajdonképpen ő mentette meg a cselédség becsületét, sőt a városi munkásoknak is komoly segítségére volt. A dolog úgy esett, hogy egy hétfői napon, ócska zöldszin katonapostyból varrott ruhájú, hosszú, sovány, magyarul beszélő elvtárs jött ki a városból, ugyanaz, akiről úgy suttogták, hogy titokban Moszkvával levelez. A magyarul beszélő, sovány, zöldruhás én voltam. Azt az üzenetet hoztam Munkácsról a Schönborn cselédségnek, hogy le kell tenni a munkát. Tüzet nem raktunk az éjszakai tanácskozáshoz, pedig az erdőben csillag se világít. Nemcsak a grófi cselédek szóltak a dologhoz, hanem a Volóceről és Osszáról jött fatelepi munkások is megmondották a magukét. Napféltelte előtt meg volt a határozat: sztrájk.

Úgy gondoltuk, hogy a gróf ispánja meg fog ijedni a határozattól. De a gróf ispánja nem ijedt meg. Inkább még nevetett, csúnyán nevetett és bezératta a raktárakat, melyekből zablisztet, kukoricát és pálinkát kaptak a grófi cselédek. És még csúnyábbul nevetett két nap múlva, mikor már gyerekek sirásától és asszony-szitoktól volt hangos minden viskó, minden udvar. A gyerekek kenyér után sirtak, az asszonyok a férfiakat szidták.

— Megint a bolondját járatták velünk a városiak, mint tizenkilencben. Megint börtön és akasztófa lesz a vége.

Ekkor mutatta meg Iván bá', hogy mit tud.

A cselédség vezetői a hegyoldali tisztáson tárgyaltak a rekedt zöldruhással. Most már nem ők kértek tőle tanácsot, inkább még ők tanácsoltak neki. Azt, hogy jó lesz odébb állni. Már alig egy páran húztak a szegény zöldruhához.

Iván bá' hivatalosan jött a tanácskozó köz. Szót sem kérve fogott szőba.

— Mi nem sztrájkolunk — mondotta, az idegen szót nem egész hibátlanul ejtve. Nem sztrájkolunk, csak ép nem dolgozunk. A sztrájk ott kezdődik, mikor az ispán nem röhög, hanem a fogait csikorgatja,

Pór Bertalan rajza

káromkodik, korbácsával a csizmáját veri — vagy éppen gutaütést kap. Ezt kell megcsinálni.

— Ha az olyan könnyű volna!

— Nem könnyű, de nem is nehéz — vélte Iván bá'. — Az ispán nem ad enni a gyerekeknek. Jó Mi meg ne adjunk enni az uradalom állatainak. Azok rosszabbul bírják a koplalást, mint a cselédek gyerekei, mert nem szoktak hozzá.

Csend.

— Nem, azt nem szabad — így Iván bá' félkaru fia. Az állat ártatlan és felfordul, ha éheznek.

— Hát a gyerek nem ártatlan és nem fordul fel, ha nem eszik? Az ispán nem törődik vele. Te se törődj az ő gondjával.

— De én szeretem az állatot...

— Magadat szeresd! Meg a magadhoz hasonlókat — kiált Iván bá'.

— Nem, az állatokat kinezni nem szabad.

— Nem?

Az öreg válasza se várva, úgy vágta képen félkaru fiát, hogy az megtántorodott.

— Burzsuj kutya!

Egy félóra múlva már utban voltak a küldöncök a nagy Schönborn uradalom minden sarka felé. Este sirt a disznó, böggött a téhen, káromkodott az ispán és korbáccsal verte a csizmáját. Reggelre aztán megbékült. És mert Munkácsról és különös hírek jöttek, az ispán a zöldruhásért üzent.

— Beszéljünk okosan! Mit akar a cselédség?

Ez akkor történt, mikor a népek legelsőül hallottak arról a Bugyonniról, aki Galiciában karikás ostorral hajtja maga előtt az urakat, papokat és csendőröket.

Iván bá' tüzet rakott a hegyoldalon.

— Keríts! — parancsolt rá Burzsujra és az öreg juhászkutya körülfutotta a láthatatlan csürhét, gondosan vigyázva, hogy valamelyik könnyelmű fiatal süldő ki ne törjön és még jobban arra, hogy valami idegen, gonoszszándéku ember, vagy állat oda ne lopózzék az alvó csürhéhez. Ha Burzsuj egymagában nem bírta a munkát, az öreg felpattant és karikás ostorával odacserdített a zavartokozó kan oldalába. Aztán visszakeresztelte a tűz mellé és félig guggolva, félig ülve, mozdulatlanul bámolt a lángokba. Agyarában a hideg pipa meggyfaszára.

Néhány szép juliusi éjszakát együtt töltöttem az öreg kondással a hegyoldalon rakott tűz mellett. A fekete égen — valamivel a vereckei templom tornyának keresztje fölött álmosan pislogtak a sápadt csillagok. Észak felől a fehérormu Beszkidek mögül távoli ágyúzás hangját hozta a szél. Mi meg (a határon túlról jött látogatókkal együtt) találgattuk: ez a lengyel ágyuk, ez meg a mi ágyuink szava.

Mikor azok, akik a határon túlról jöttek felkerekedtek, Iván bá'-val még sokáig hánytorgattuk a világ sorát. Arról beszélünk, hogy van-e isten és ha van, miért olyan rossz a szegény emberhez, ha meg nincsen, ki adott az uraknak akkora hatalmat, hogy hol agyondolgoztatják a szegény cselédet, hol meg ép azzal ölik, hogy elparancsolják a munkától? Aztán meg azt mérlegeltük, miképpen lesz, ha mi leszünk az urak? Mindenki olyan szegény lesz-e akkor, mint most mi vagyunk, vagy úgy lesz akkor, hogy aki dolgozik, olyan gondtalanul fog élni, mint most azok, akiknek keze még se fogott szerszámot.

Elővettem a Munkás Újságba csomagolt paprikásszalonnát, nem mintha éhes lettem volna, de az öregot akartam megkínálni. Nem kellett neki. Dohánnyal is kínáltam, de ő ragaszkodott az üres pipához.

— Majd a gróféból! Mikor minden a mienk lesz! Majd...

Magáról sosem beszélt Iván bá', annál többet a gyerekeiről. Legtöbbet arról a fiáról, aki a Tiszánál maradt. Az volt a világon a legjobb gyerek. Az utolsó percig ott állott a szolnoki hidon. Aztán a másik fiáról, a félkezűről, akinek tapló van a szíve helyén. A lányát sosem említette, de tudtam, hogy lánya is van. Ott lakik Munkácson, a vöröslámpás, rossz hírű házban.

Az öreg elhallgatott. Burzsuj is elheveredett valahol.

Iván szóltanul, mozdulatlanul bámult a fáradt tűzbe. Az álmos lámpák megvilágították sovány arcát, sovány arcán az ezernyi ráncot. Keskeny száját keményen összeszorította. Vállaira eső ritkás, szürkés fehér haja felfogta a tűzfény vörösét. Olyan mozdulatlan, mintha nem is élne. Aztán (mikor én ültömben elbóskoltam) váratlanul talpraugrott. Felső testét előre hajtva a sötétségbe meredt és balkezét füléhez tartotta, hogy jobban halljon. Én is feltápáskodtam és arra bámultam, amerre Iván és füleimet is kinyitottam. Csend. Csak a kárpáti szél játszik a százados tölgyek hatalmas koronái között.

Most Burzsuj dühös ugatásba kezd.

— Csendőrök — sugja felém Iván. Négyen vannak. Erre tartanak. Jó lesz odébállni. Én majd szóval tartom őket. Nna...

Jó tizenöt esztendeje annak, hogy Bocskaj Iván elküldött a pásztor-tűztől. E tizenöt esztendő alatt sokat tanultam és sokat felejtettem. Az öreg is szinte teljesen kiesett a fejemből. Hanem most, mialatt az autó a Sztalin nevét viselő állami disznótermelő gazdaság felé vitt, szinte az egész idő alatt az öreg, gondoktól, bajoktól bogarassá gyötört kárpátjai disznópásztorra gondoltam. Láttam csupa ránc, agyagszín arcát, hallom fáradt hangját, amint a jövőendő képét méri szavakba. A pásztor-tűz már kialvóban...

Százharminchat kilométeren át repült az autó, aztán nyolc kilométeren táncolt. Erről a nyolc kilométerről is lehet jól mondani: bizonyította, hogy milyen kitűnőek a Gorkij-gyár autói. Még ezt a förtelmes utat is kiállják.

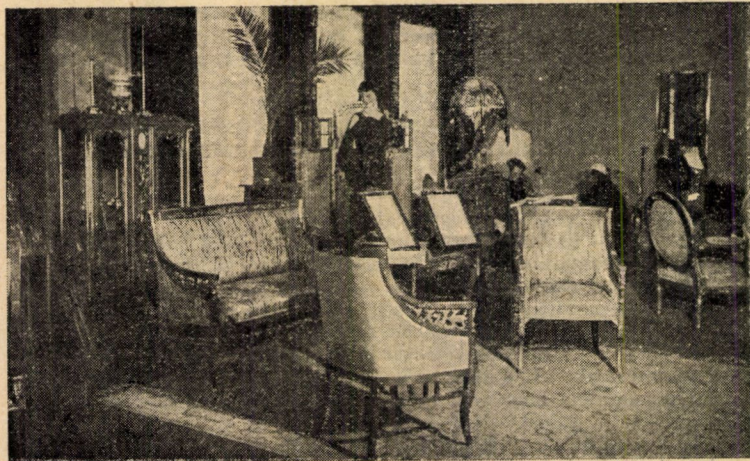
A hóborította síkságot apró erdőcskék szakítják meg, aztán ismét kezdődik a végeláthatatlan síkság, melynek közepén szerényen lapul a baraktábor.

Megérkezünk.

Váratlan meglepetés. Az első ember, akit megláttam — Bocskaj Iván. Hogy megfiatalodott az öreg az utolsó tizenöt esztendő alatt. Nem volt idő elcsodálkozni, mert mire a meglepetéstől magamhoz tértem, már nem volt min csodálkozni. Akit Bocskaj Ivánnak néztem, az Tükín Jakab volt. És Tükín Jakab egy cseppet sem hasonlít Bocskaj Ivánhoz, csak ép hogy olyan idős, mint Iván bá' volt kilencszázhuszban. És ő is, mint Iván bá', nyolcesztendőskorában kezdte a disznópásztorokodást.

Ez a Tükín Jakab sok családot okozott nekem. Semmi érzelme az irodalmi hagyományok iránt! Akárhogy vizsgáltam, akárhogy vallattam, semmit se csinált, semmit se mondott, ami beleillene egy hangulatos novellába. Már az is hiba, hogy nem pásztor-tűz mellett beszélgettünk, hanem villanyvilágításos szobában. Ami meg a beszélgetés tartalmát illeti... Tükín Jakab magas bőrcsizmái gondosan kifényesítve. Kihullott fogai helyén fehér műfogak. A disznókhoz meg egyáltalán nem ért. Se kutyája, se karikás ostroma. A bajusza rövidre vágva.

Szerinte a disznók élelmét pontosan adagolni kell. A mennyiség és minőség a disznó korához és egészségi állapotához igazítandó. Az élelmet — ezt megmutatja — a konyháról keskenyvágyányu vasut szállítja,

A Mosztorg áruház divatszalonja

a villanyvilágításos, vízvezetékcs, fűtött barakokba, ahol a disznók laknak.

— Angol fehér és orosz disznók keresztezése — mondja.

A disznók családonként elkülönítve laknak. Van olyan disznócsalád is, amelyeknek „többszobás” lakása van. Az anya egy nagy boxban hever a sápadtfényű szalmán, a gyerekek (tizenhatos ikrek) két csoportba osztva, két kis boxban főfognek. Szólok hozzájuk, egyszerre felkelnek, mind a tizenhatan. Tükín elmagyarázza, hogy a vérszegénység és a különböző férgek megelőzésére szolgáló orvosságot ilyen apró korban úgy adják be a disznóknak, hogy egyszerűen a nyelvére teszik, Lenyeli. Amíg nincs esze, addig könnyű rávenni erre az okos dologra. Amikor megjön az esze, akkor olyan bolond lesz, hogy kiköpi az orvosságot.

Kikérdezem Tükint családi viszonyairól. Talán itt talállok valami tollra-mélto különösséget. Semmi. A fia mérnöknek tanul Moszkvában, két lánya a leningrádi tanítóképző ösztöndíjas hallgatója. Tükín arca csupa ránc. De kék szemei nevetős gyerekszemek. Csodálkozva, kissé bizalmatlanul nézeget, fejszórálva hallgatja a kérdéseim, amelyek — mi tagadás benne — kissé zavarosak. — Mi érdekli tulajdonképpen? felel kérdéssel a kérdésemre. A disznótenyésztés új módszerei, vagy a mi sorsunk változása?

Kérdez, de nem vár a válaszra.

— Látogassuk meg Karklinát — javasolja. Karklina brigadéros.

Anna Ivanovna Karklina csak egy esztendővel idősebb nálam. 42 esztendő. Arca sápadt, kissé beesett. Mikor beszélgetés közben el-elhallgat, keskeny ajkai úgy görbülnek lefelé, mintha sirással küzdene. De meleg barna szemei nevetnek. Mikor nagyon szomorú dolgokra emlékezik, szemeit becsukja. Mikor kinyitja őket, a szemek már ismét nevetnek. Azért emlittem meg, hogy csak egy esztendővel idősebb nálam, mert ez még különösebbé teszi, hogy mialatt szemben ültünk egymással, gyakran nagyon gyakran kellett rég nem látott édesanyámra emlékeznem, Karklina se különleg, sem életsorsban nem hasonlít az anyámhoz, de mégis az anyámra emlékeztem.

— Kapcsoljuk ki a rádiót — javallom.

— Nem szeret operát hallgatni?

— Mikor beszélgetünk, nem.

Anna Ivanovna csendesen nevet és kikapcsolja a rádiót.

Megnézem a lakását. Két szép, nagy szoba, konyha. A lakószoba fehér falán három portré: Lenin, Sztalin, Kaganovics, — és egy plakát, amit ott látni a disznógazdaság minden emberlakta helyiségében: „Forró üdvözlét a függetlenségét hősiessé védelmező abesszin népnek.”

Tőviről-hegyire kikérdeztem Anna Ivanovná családai viszonyairól.

Apja disznópásztor volt. 1919-ben felakasztották.

Férje disznópásztor volt. 1920-ban felakasztották.

Nagyobbik lánya, a huszesztendősk Lilija disznógondozó volt. Most rjazani főiskolán állatorvosnak tanul.

Fia, a tizennyolcéves Evald itt dolgozik a disznógazdaságban. Elvégzett egy szaktanfolyamot és most a disznóélelem vegyi összetételét ellenőrzi, Röntgen-kezelést tanul a gép mellett, amivel az állatorvos, az angolkórra hajlamos disznókat kezeli.

Kisebbik lányának, aki még csak tizenhatesztendősk, olyan ibolyaszín szemei vannak, mint az északi mesék hamupipőkéinek. A disznóknál dolgozik és közben — pilótavizsgára készül.

— Pilótavizsgára? Hol?

— Itt, a disznógazdaságban.

Kiderül, hogy a 750 embert foglalkoztató gazdaságnak nemcsak hét évfolyamos iskolája, esti, felnőtteket oktató tanfolyama, nyomdája, nyomtatott 500 példányban megjelenő újságja, klubja, könyvtára, sportpályája, villanytelepe és hangos mozija van, — hanem saját repülőgépe és pilótaiskolája is. 1936 júniusában tizenhatan fogják megkapni a pilóta oklevelet. Disznópásztorok gyerekei, akik maguk is disznókat gondoznak.

Anna Ivanovna Karklina, elmeséli az élettörténetét:

Lettországbán született. Hétesztendősk volt, amikor először legeltetett disznócsürhét. Kilencesztendőskorában kezdett a betűtanuláshoz. Csak két télen át járt iskolába — aztán jött az 1905-ös év.

1906 tavaszán tanítóját, egy büntető expedíció felakasztotta. Anna apjának és bátyjának menekülni kellett. Sikertől olyan helyen kapniok munkát, ahol nem ismerték őket. Apja rövidesen újból bekapcsolódott az életbe egy Gajovszki nevű lengyel elvtárs segítségével, aki több mint egy esztendőn át rejtőzött Karklinéknál. Anna Ivanovna ez időben sokszor vitt levelet a Gajkovszki adta címekre és hozott onnét válaszul — röpiratokat. Ezeket éjszaka idején kellett széthordani. Gajovszkit, mikor át akart szökni Németországba elfogták. Hetekig kinozták. Meg akarták tudni tőle, hol rejtőzködött, kikkel állott kapcsolatban? A szó, legszorosabb értelmében darabokra vágták, de egy szót sem vettek ki belőle.

Karklina becsukja a szemeit.

Anna Ivanovna kilenceszáztizennégy július 25-én ment férjhez. Férje augusztus elsején bevonult katonának. A háború alatt kétszer volt otthon sebesülten. 1917 őszén is sebesülten jött haza.

1918 tavaszától férje egy körzeti szovjet elnöke. Bátyja ugyanott párttitkár. 1919 júniusában a lett fehérgárda visszaszorította a vörösöket. Anna férje és bátyja elmenekültek. Ő — három apró gyerekkel — a vörösekkel, a nagyszülőkkel — odahaza maradt. A fehérek háromszor korlácsolják véresre. Éjszakánként vallatni viszik.

Egy éjjel ismét felzörgetik. A ház körül katonák. Azt hiszi, megint vallatás. Téved. Vörös lovasok kerültek az ellenség hátába, de nem ismerik az utakat.

Az öreg Karklin elvezeti őket oda, ahol a fehérek vezérkara iszik. Aztán megmutatja, merre juthatnak vissza a vörös frontra.

Hajnaltájban fehér lovások jönnek. A Karklin család az utolsó pillanatban menekül az erdőbe. Két öreg, egy szoptató asszony és három gyerek — minden élelem nélkül. Huszonnégy óra után, az öreg Karklin kimerészkedik az erdőből. Élelmet akar szerezni. A fehérek kezébe esik. A többiek háromnapos bolyongás után elérték a vörösök állásáig.

Anna Ivanovna itt látja viszont a férjét.

Ott marad a fronton. Főz és mos a vöröskatonákra.

Hat hónappal később férje, a fehérek fogságába esik...

* * *

Karklina becsukja a szemeit. Mikor ismét kinyitja, megrázza a fejét.

— Ez a hely, ahol most élünk — meséli — a cárizmus idején pusztaság volt. A polgárháború befejezése után a szovjetkormány lett politemigránsokat telepített ide. Azok törték fel elsőnek a szűzföldet. Aztán lassankint beszivárogtak a városba. Ki gyárba ment dolgozni, ki tanulni ment. Van olyan, aki azóta gyárigazgató lett, van köztük magasrangú katona, van olyan, aki egyetemen tanult. De még ma is sokan élnek itt az első uttorók közül. 1929-ben alakultunk át állami gazdasággá. A disznótenyésztésre 1931-ben tértünk át.

Nagyot sóhajtok.

— Az első disznókat Angliából kaptuk. Pár hónap alatt, szinte egy szálig elpusztultak. A hozzáértők úgy mondták, hogy a disznókban a hiba. Nem bírják ezt az éghajlatot. De mikor az angolok helyére hozott orosz disznó is hullani kezdett, akkor már nehéz volt a disznókat és az éghajlatot okozni... A barakokban bevezették a villanyt. A disznók tovább pusztultak. A vízvezeték sem használt. Volt úgy, hogy egy hónap alatt, az újszülött malacok 65%-a pusztult el hasmenésben. A villany az üres boxokat világította.

Lilija leányom akkor a disznók mellett dolgozott. Én az étkezdében. Lilija sokat sírt, én meg sokat veszekedtem. Ő is, én is, a disznók miatt. Megkezdtek a barakok fűtését, a disznókat naponta sétálni vitték, — semmi sem használt. Pedig most már nem volt nehéz kitalálni, hogy az etetés körül a hiba. Az a bölcsesség öli a disznókat, amit nap-nap után hallottunk: a disznó jobban tudja nálunk, hogy mikor és mennyit kell ennie. A lakásomon — akkor egy szobában laktunk, — valóságos üzemi értekezletet rendeztünk. Az asszonyok sajnálták a disznókat és hol sirtak, hol káromkodtak. Ekkor jelentkeztem az igazgatónál és arra kértem, osszon be a disznók mellé, oda, ahol Lilija leányom dolgozik. Beszótt. Én nem tudom jól elmesélni, mi mindent csináltunk. Ha Lilija itthon volna, ő... Nem is tudom hogy mondjam?... Nem éppen titokban csináltuk a változásokat, de nem is nyíltan.

— Először a mi barakunkban vezettük be az élelemzés adagolását. Az adagot nem találtuk el rögtön, hol kevesebbet adtunk, mint amennyit kell, hol többet. De gyorsan tanultunk. Legyőztük a hasmenést. Volt hónap, hogy egyetlenegy malacunk sem hullott el. A többi barak átvette ami módszerünket. Aztán túl is szárnyaltak mindet azzal, hogy bevezették az élelem vegyvizsgálatát. Ma már szinte úgy adagolunk, mint a gyógyszereszek, — receptre.

Ebben az szendőben jó munkát végeztünk. Látott ugy-e olyan boxot, ahol külön lakik az anyaállat és külön a malacok? Látott? Hát ez az. Egy disznóanyának nyolc vagy tíz használható csöce van, de gyakori eset, hogy több kölyket vet ennél. Néha kétannyit, vagy még annál is többet. A szokás az volt — a disznótenyésztés tankönyvei is így tanácsolják —, hogy az anyaállatnál csak annyi kölyket hagyunk, ahány hansználható csöce van. A többi árvának született. Vagy megpróbáltuk odacsempészni őket más, kevéskölykű anyá mellé, vagy pár köpekért eladtuk őket. Neveljék fel cucin. Persze jórészükh elhullott.

Most otthaggyuk a kölykeket az anyá mellett, két részre osztva. Szopjanak két váltásban. Mikor az egyik váltás szopik, a másik tehen-tejet, vagy tejbenfőtt kását kap. Aztán szerepet cserélnek. Ne nevesen, a gyakorlatot igazolja ezt az újítást. Én magam egy anyaállattal tizenhét, egy másikkal huszonkét kölyket neveltem fel. Ezért neveznek minket sztachánovistáknak. Hogy sok munkával járt-e az új módszer. Sokkal. De az ember magának örömmel dolgozik.

— Persze, ez csak egy része az újításoknak és csak egyik oka annak, hogy míg a múlt szendőben egy félmilliót kellett ráfizetni a gazdaságunkra, ez évben már több, mint százezer rubel a tiszta haszon. Sokat tanulunk, tehát egyre jobban értünk a munkához. Jól élünk, tehát van erőnk dolgozni. És ma már talán egy sincs közöttünk, aki nem tudja, hogy magunknak dolgozunk. Ha sejtene elvtárs, hogyan éltek azelőtt a disznópásztorok! Talán el se hinné... 1907-ben három család, tizenhatan éltek egy szobában. Ugyanott főztünk — ha volt mit. A pénzt csak hírből ismertük. Csak természetbeni járandóságunk volt, és az is...

— Persze, még nagyon sokat lehet és kell javítani az üzemenkőn. Nekem van egy tervem. Elmondottam a politikai osztály vezetőjének — tetszik neki. Ha végrehajtjuk, egy harmadával kevesebb munkásra lesz szükség, mint ma. Azok mehetnek tanulni. Aki itt marad, annak alig lesz több dolga, mint eddig volt — és sokkal többet fog keresni. Figyeljen ide. Ma egy-egy lány tizenhat anyaállatot szolgál ki, akik különböző időkben vetnek — naptári terv nélkül. Be lehetne osztani egy-egy lányhoz huszonnyolc anyaállatot, akik közül, pontos terv alapján, minden hónapban 7—7 anyá vet. A disznó három hónapig, három hétig és három napig van teherben. Két hónapon át szoptat. Számítsa utána — meg lehet csinálni, hogy minden lány huszonnyolc állatot gondoz, akik közül mindig csak tizennégy szoptat. Komoly munka pedig csak ezek van.

— Ez az én tervem. A többi asszony is tervezget. Lehet, hogy az én tervemet megvalósítani, de lehet, hogy egy jobbat találunk. A legjobbat megvalósítjuk.

— Szép lesz az élet — mondom én.

— Szép lesz? — így Karklina. Már most is gyönyörű! Soha sem reméltem, hogy így fogok élni. Jó hogy tanítanak, különben nem érteném

Pór Bertalan rajza

meg, mi történt és azt hinném, hogy csak álmodok. És a gyerekek élete...

* * *

Karklinánál ismerkedtem meg a tizenhétszendős Markovszkájával. Sztachánovista. Pilótavizsgára készül. Egy kissé fiúsan öltözködik, nem hangsúlyozottan, csak egy kissé. Nagyon jó parfümöt használ. Hasonlít a sportoló angol diáklány-tipushoz. Mikor ezt megmondom neki, mintha megsértődne. Nina Kamnevához akar hasonlítani.

Sétálva beszélgetünk. Majakovszkiról vitákozunk, aztán azt találgatjuk, hogy ki nyeri el a sakkjáték világbajnokságát. A disznógazdaság rendezte sakkversenyen az igazgató nyerte az első díjat.

Markovszkaja havonként 320—350 rubelt keres. Több izben kapott jutalmat. Pár nap előtt egy kéthónapos malacot. Mindez teljesen rendjén van. Markovszkaja azt is magától értetődőnek tartja, hogy a disznópásztorok gyerekei pilótaiskolába járnak. Az különös, hogy a külföldön nem így van és, hogy türik...

— Hruscsov is disznópásztor volt — mondja. — És ha nem tévedek, Vorosilov is az volt.

— Szóval — kérdelem én — maga úgy gondolja, hogy minden disznópásztorból hadügyi népbiztos, vagy moszkvai párttitkár lesz?

Nevet. A fejét rázza.

— Ilyen bolondot — természetesen nem hiszek. Sztalin megmondta, hogy nem minden munkás Sztachánov. De azt is megmondotta, hogy a régi normának vége. Így van ez itt is. Nem minden disznópásztorból lesz Hruscsov — akit különben személyesen ismerek —, de egy sem fog olyan jogtalan, üldözött, koldus, állati életet élni, mint az apám élt, Karklina apja, az öreg Tükín, meg a többiek a kapitalista világban. A norma — mondja elgondolkozva — valahol középen van. A középut, ami felfelé ível.

* * *

Sokáig gondolkoztam azon, hogyan fejezzem be ezt a disznópásztorokról írott kis rajzot.

Előbb úgy terveztem, hogy összehozom az öreg Boeskajt Karklinával, vagy éppen Markovszkájával. Beszélgessenek pásztortűz, vagy vilanyvilágítás mellett.

Aztán arra gondoltam, hogy idemásolok egy levelet, egy magyarországi mérnök levelét, aki évek óta tartó munkanélküliségének úgy vett véget, hogy beállott disznópásztornak és most tizedmagával él egy szobában — természetbeni járandóságokból. Van ilyen.

A harmadik tervem az volt, hogy felvázolom Markovszkaja jövődjét, a felfelé ívelő középutat.

Mindhárom tervet elvettem.

Az író elképzelése úgy viszonylik a szovjetvalóságához, mint Boeskajbá' karikásostora a Sztalin nevét viselő gazdaság felszereléséhez. A fantázia autó, ami göröngyös, gödrös uton tancol, a szovjetvalóság autója, betonozott uton rohan előre. Maradjunk hát a tényeknél!

SARLÓ, ÉS KALAPÁCS

A SZOVJETUNIÓBAN ÉLŐ MAGYARAIKU DOLGOZÓK ÉS A VÖRÖS HADSEREG VOLT INTERNACIONALISTÁINAK FOLYÓIRATA

Szerkesztőbizottság: Biermann Béla, Bokányi Dezső, Gavró Lajos, Gergely Sándor, Hajdu Pál, Illés Béla, Kun Béla, Lippay Zoltán, Münnich Ferenc, Vágó Béla.

Felölős szerkesztő: Vágó Béla

Technikai szerkesztő: Sarló Sándor

Отв. ред.: Бела Ваг

Техн. ред.: Ш. Шарло

Rot front — Pieck elvtárs!

Aki Wilhelm Pieck elvtársat ismeri, nem hiheti el, hogy ez az örök-ifjú kommunista már a 60-ik életévét töltötte be. Pedig ez így van és mi, akik Wilhelm Pieck pályafutását ismerjük, csak a legnagyobb örömmel és szeretettel tudjuk forró harci üdvözlétünkkel együtt megállapítani, hogy Wilhelm Pieck elvtárs 60 éve ellenére is egy fiatalember minden erejével, lelkesedésével, bátorságával és lendületével vezeti a német testvérpártot, mint Ernst Thälmann kiváló munkatársa és ma a VII. kongresszus óta, az öt megillető helyet foglalja el a Kommunista Internacionále elnökségében is.

A magyar baloldali szocialisták már régen ismerik Wilhelm Piecket. Amikor a magyar baloldali a szociáldemokrata párt vezetésével harcban állt, Wilhelm Pieck brémai famunkás, a brémai városi képviselő-testület tagja s brémai párttitkár volt az, aki a magyar baloldal rendelkezésére bocsátotta a „Bremer Bürgerzeitung” hasábjait. Nem is lehetett ez másképp annál a kiváló proletárnál, aki a német szociáldemokráciában Róza Luxemburg és Karl Liebknecht mellett dolgozott, aki a háboruban Karl Liebknecht legbensőbb munkatársa volt s akit a Spartacus-csoport vezetését átvette és akinek 5 esztendei börtön elől kellett Hollandiába menekülnie. A Spartacus-harcokban vállalt küzdelem Liebknechttel a forradalmi proletariátus élén, az elsők között volt, akik a bolsevik pártot Németországban is megalapították.

Mint a Központi Bizottság tagja, neve a mai napig is elválaszthatatlanul össze van kötve a KPD bolsevik fejlődésével és az a megrendíthetetlen elvszilárdság, amellyel Wilhelm Pieck ezen az uton haladt, míg az egységfront hatalmas kovácsává vált a német fasizmus ellen, ragyogó példája marad mindenha a kommunista harcosnak.

Forró kívánságaink kísérik Wilhelm Piecket további útján a fasizmus elleni gigászi harcban, Szovjetnémetorszáért!

Rot Front — Pieck elvtárs!

ÜDVÖZLET

Mi, a Kaganovics Golyóscsapágygyár magyar, német, osztrák, olasz, cseh, amerikai és lengyel munkásai, forró harci üdvözlétünket küldjük Neked Pieck elvtárs, 60-ik születésed napjára.

Mint az 1918-as forradalom egyik vezetője, mint a KPD Központi Bizottságának egyik tagja és a Komintern egyik vezére, mindig mint a jó harcok példaképe álltál előttünk az elnyomottak felszabadításáért vívott küzdelemben.

Hatvanadik születésnapodon ígérjük, hogy még sokkal jobban, mint eddig, megfeszítjük minden erőnket a szocializmus építésére s ha kell, megvédelmezzük az életünkkel is. Ígérjük, hogy nem nyugszunk addig, amíg Thälmann elvtársat és a többi politikai foglyokat ki nem szabadítjuk.

Hosszu, egészséges életet kívánunk Neked, hogy erődet és képességeidet az elnyomottak érdekében az egész világon kifejthesd. Reméljük, nincs messze az az idő, amikor születésnapodat a szabad szocialista Németországban ünnepelhetjük. Rot Front!

A Kaganovics Aliami Golyóscsapágygyár
külföldi munkásai

KI TUD RÓLA?

Kovács Imre Ferencet, aki 1934-ben gazdasági vezető volt, keresi fivére. Értesítést a szerkesztőségünkbe.

Treer Ferencet, aki 1892-ben Erdőd községben született, keresi öccse, Treer Márton, 12 Grange ave, Toronto, Canada.

A „totális” háború

A világháború nagy német hadseregének volt vezérkari főnöke, Ludendorff, akit nemrégiben a hadseregbe visszahívtak és aki ugy látszik, fontos szerepet kap a fasiszta Németország új hadseregében, röpiratot írt, amelyben a jövő háborújának a vezetésével foglalkozik.

Ebben a röpiratában Ludendorff, akit mint katonát komolyan kell venni, olyan háborús elveket képvisel, amelyek Dimitrov elvtársnak a VII. kongresszuson tett azon megállapítását, hogy a német fasizmus a legbarbárabb és legállatibb fajtája a fasizmusnak, teljes mértékben igazolják. Ebben a röpiratában Ludendorff nemcsak az ellenség vereségét, hanem annak kiirtását tűzi ki célul. Ez az ugynevezett „totális háború”.

A háborút, ugymond Ludendorff, hadüzenet nélkül kell elkezdeni. Egy ilyen háború megköveteli, hogy abban kivétel nélkül minden férfi, nő és ifjú résztvegyen. Az egész népet nemcsak katonailag, hanem testileg és erkölcsileg is el kell a háborúra készíteni. Mindenekelőtt az erkölcsi előkészítésnek van nagy jelentősége és szükséges, hogy ez rendszeresen és hiánytalanul történjék. A „népnek minden eleven erejét”, katonai, anyagi és pénzügyi erejét teljes erővel a háborúra kell beállítani.

Néhány órával a háború elhatározása után hatalmas légierők, lovasdivíziók, motorizált egységek és könnyű tengerészeti egységek kezdik meg az operációkat és már minden intézkedésnek készen kell állni a gazdasági háborúra. A mozgósítás második napján a hadsereg egyéb alakulatai és a légi- és tengeri haderők még akcióban nem lévő részei is megkezdik a háborút. Az ötödik napig a tartalékerők mozgósítását kell végrehajtani és befejezni.

Clausewitz felfogásával szemben, amelyeket elavultnak tart, Ludendorff azon a nézeten van, hogy a „jövő háborújában” nemcsak az a feladat, hogy az ellenséges hadsereget meg kell semmisíteni, hanem egyidejűleg az egész ellenséges országot fel kell dúlni és az egész „ellenséges népet” is meg kell semmisíteni. A propagandisták pánikot idéznek elő az ellenséges sorokban, a bombák mindent megsemmisítenek messze a front mögött is és a vizalattjárók irgalmatlanul elsüllyesztenek minden ellenséges hajót. „Így az ellenség egész területe az operációk színpontja lesz. A totális háború nemcsak a hadseregek ellen, hanem közvetlenül a népek ellen irányul.”

Az ellenséges seregek hátamögött ugyancsak dúl a háború. A vasúti vonalak mindenütt szétrombolva, a gyárak felgyújtva és felrobbantva és a városok teljesen feldúlva. „Nem szabad elfelejteni, hogy nemcsak az ellenség megveréséről van szó, hanem az egész háborút viselő nép elpusztításáról is.”

Ezek az elvek megfelelnek a német fasizmus lelki világának és jellemzők a fasiszta Reichswehr jövő háborús politikájára. A békét kívánó népeknek minden oka megvan arra, hogy ezzel a háborús bestialitással szemben a béke érdekében szorosan tartsák a fegyvert a kezükben.

A MOSZKVAI MAGYARNYELVŰ RÁDIÓLEADÁSOK 1936 FEBRUÁR HÓBAN

3-án: Szovjet irodalmi estély (Osztrovszki regénye: „Hogyan edződött meg az acél”).

10-én: A cári intervenció Magyarország ellen 1849-ben (ujjonnan talált levéltári adatok alapján).

17-én: A szocialista építkezés hősei.

24-én: Három lakodalom a szocialista hazában.

A leadások minden hétfőn este, moszkvai idő szerint éjjel 1—2-ig, középeurópai idő szerint este 11—12-ig vannak. A leadásokat a moszkvai 500 kilowattos „Komintern” állomás közvetíti 1724 hosszú és 50 rövid hullámhosszon, továbbá az „R.C.Z.” állomás 1107 hullámhosszon.

LEVÉLCIM: Moszkva, Szoljanka 12. Rádió.

KIADJA A KÜLFÖLDI
MUNKÁSOK KIADÓJA
MOSZKVA—LENINGRÁD

ИЗДАТЕЛЬСТВО ИНОСТРАН-
НЫХ РАБОЧИХ В СССР
МОСКВА — ЛЕНИНГРАД

A szerkesztőség és a kiadóhivatal címe: Izdatyelsztvo Inostrannih Rabocsih, Moszkva 25. Oktjabrja (Nikolskaja) u. 7. — Fogadó órák 2—4-ig. Telefon 86—42. — Előfizetési ár egész évre 6. félévre 3 rubel.

Egyes szám ára 25 kopek